30 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1994. ՈՒՐԲԱԹ # 251 (754)

Ազգ

Azg
armenian daily

Նախկին Խս. Միության տարածքում հանցագործների կապերը չեն խզվել

ՄՈՍԿՎԱ, 29 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՌԻԱ-ՍՆԱՐԿ։ «ԽՍՀՄ փլուզումից հետո, երբ նոր պետությունների ներքգործնախարարությունների միջեւ կապերը նոր են հաստատվում, հանցագործների կապերը ոչ միայն չեն խախտվել, այլեւ ընդլայնվել են», երեկ ճեպազրույցում հայտարարեց Մոսկվայի ՆԳ վարչության բաժնի պետ Վիկտոր Բուլգակովը։

Նրա խոսքերով, այս տարի մյուս պետությունների իրավապահ մարմինները ձերբակալել են Ռուսաստանի 213 քաղաքացիների, իսկ Մոսկվայում ձերբակալվել են ԱՊՀ երկրների 800-ից ավելի քաղաքացիներ, այդ թվում Ուկրաինայի ավելի քան 300 քաղաքացի։

Նախկին ԽՍՀՄ 10 պետություններ ընդունել են ծրագիր «Կազմակերպված հանցագործությունների դեմ պայքարի համատեղ միջոցառումների մասին»։ Այդ ծրագրի շրջանակներում Մոսկվայում ստեղծվում է ԱՊՀ պետությունների իրավապահ մարմինների աշխատանքի համակարգման բյուրո։

Ս. ԷՋՄԻԱԾԻՆ

Աստուած մեզ ուժ կուտայ, որ մենք մեզ հասնենք, մեր տունը շինենք

Կաթողիկոսական տեղապահ ամենապատիւ Տ. Թորգոմ արքեպիսկոպոս Մանուկեանի պատգամը Նոր Տարուայ առթիւ

Նոր Տարուան սեմին, մեզանից իւրաքանչիւրին պարտականութիւնն է (նախ անհատապէս եւ ապա հաւաքաբար, ազգովին) ետ նայիլ կեանքի այս ժամանակաշրջանին։

Եւանի կառողականութիւնը բանաստեղծին նման (Վահան Թէքէեան) նստել Հաշուեյարդարի, եւ հարցնել. «...[illegible] մնաց։ Կեանքէն խնձի ի՞նչ մը նաց.» եւ պատասխանել. «Ինչ որ տուի ուրիշին, տարօրինակ, այն միայն։ Խանդաղատանք մը ծածուկ, օրհնութիւններ անիմաց, երբեմն հասնումը ...»։

Ազգովին եւս պարտինք յետ նայիլ, վերյիշել այն բոլոր տագնապալից պահերը եւ վիճակները որոնց ենթարկուեցինք, եւ այն իրագործումները եւ յաջողութիւնները որոնք մեզ խանդավառեցին եւ մեր ապագայի յոյսերը անմեռ պահեցին։

Մեր տագնապները բացայայտ են, մանաւանդ վերջին երկուքեւ տարի ամէն ... տեղ սկսած, որի վրայ աւելացան մեր հին եւ արտաքին տագնապները՝ ամէնից ...։ Հայաստանի ... անկախութիւնը ... ուզեցող ... Նաեւ Արցախի մեր ժողովուրդին եւ ... մարզկային իրաւունքի, ազգային արժանապատուութեան եւ տարական ... հարցերին ... խնդիր։

Ի՞նչ նեղութիւններ կը ճաշենք այսօր Հայաստան աշխարհի մէջ։ Սաստիկ ծմեռ, լոյս չկայ, ջուր չկայ, ջերմութիւն չկայ, սնունդ չկայ։

Արանք անբնական չարիքներ են մեզ վրայ պարտադրուած՝ քաղաքական, տնտեսական եւ ընկերային պայմաններից յառաջացած։ եւ բռնամի եւ չար ուժերի կողմից ծրագրուած՝ շրջափակումների հետեւանքով։

Բայց փառք Աստուծոյ։ Հայ ժողովուրդը հազարամեակների իր պատմութեան փորձառութիւնը ունի։ Չարը միշտ չը յաղթի։ Բարին միշտ յաղթանակէ։ Մեծ նկատուած ազգեր պատմութեան մէջ, որոնք մեզ ենթարկել են այսպիսի նեղութեանց, այսօր անյայտ ցած են։

Փառք Աստուծոյ։ Ներկայ դժուարին եւ անձուկ պայմանների մէջ, նորա հաստատ մեր պետութիւնը, անձնատուր ... կը գրկանք յանձն առած, միջազգային ընկերութեան մէջ, ուրիշ ազգերի կարգին, իր արժանաւոր տեղն է առաջ հովում, ... բայց հաստատ քայլերով։

Փառք Աստուծոյ։ Աշխարհով մէկ ցրուած ամբողջ հայութեան դիմում է կատարուած, հաստատելու համար Հայաստանի ... Սա անհրաժեշտ է, որպէսզի պետութիւնը կարող լինի ապահովելու իր երկրի տնտեսութիւնը, իր ժողովրդի բարօրութիւնը, ... կրթութեան, արուեստներու, գիտութեան, երկրի պաշտպանութեան եւ այլ մարզերի զարգացման կարիքները։

Տես էջ 8

ՆԵՐՔԻՆ ԿՅԱՆՔ

Երեւանում ձերբակալություններ, չեն հրատարակվում «Երկիր» եւ «Ազատամարտ» թերթերը

ՀՅԴ խմբակցությունն անօրինական է համարում նախագահի հրամանագիրը

Դեկտեմբերի 28-ին Հայաստանի նախագահի հրամանագրով ժամանակավորապես կասեցվեց Հայ հեղափոխական դաշնակցության գործունեությունը Հայաստանում։ Նույն գիշեր խուզարկություն է ներարկվել ՀՅԴ կենտրոնական կոմիտեի երեւանյան գրասենյակը, կասեցվել է «Երկիր» եւ «Ազատամարտ» թերթերի, ինչպես նաեւ «Հայլուր» լրատվական գործակալության գործունեությունը։ Կասեցված է նաեւ «Աշխարհ» եւ «Մունետիկ» թերթերի հրատարակությունը։ [illegible]

[illegible]

Այս առթիվ կայացած մամուլի ասուլիսում ՀՅԴ պատգամավորական խմբակցությունը երեկ հայտարարեց, որ նախագահի դեկտեմբերի 28-ի հրամանագիրն անօրինական է եւ [illegible]

[illegible]

Տես էջ 2

ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍ

Ռուսաստանի իշխանությունները թույլատրեցին ադրբեջանական նավերի ելքը

ԲԱՔՈՒ, 29 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐԿ-ԻՆՏԵՐՖԱՔՍ։ Չեչնյան ժամանակավորապես փակված է ռուս-ադրբեջանական սահմանը։ Ռուսաստանի իշխանությունները [illegible] ադրբեջանական նավերին թույլատրել են դուրս գալ ... Աստրախանի նավահանգիստներից։ [illegible]

[illegible]

Ռուսաստանի ՆԳՆ. «Չեչենները կզինաթափվեն տասն օրում»

ՄՈՍԿՎԱ, 29 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՌԻԱ-ՍՆԱՐԿ։ «ՆԳ մարմինների աշխատակիցները Չեչնիայում կկործեն [illegible]

[illegible]

Տես էջ 3

ԵՐԵԿ

Թուրքիան պատրաստ է ԵԱՀԽ ամբողջ զորաբաժինը կազմել իր զինծառայողներից

ԲԱՔՈՒ, 29 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԹՈՒՐԱՆ, ՍՆԱՐԿ։ Երեկ Թուրքիայի խորհրդարանի նախագահ Հուսամեդդին Ջինդորուկը եւ Ադրբեջանի ԳԽ նախագահ Ռասուլ Գուլիեւը առաջարկեցին միջխորհրդարանային համագործակցության [illegible]

«Թուրքիան հանդես է գալիս ... Չեչնիայի ... [illegible]

[illegible]

ՀԱՄԱՌՈՏ

Պայթյունի համար պատասխանատու են իսրայելցիները

ԲԵՅՐՈՒԹ, 29 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Բեյրութում դեկտեմբերի 21-ին տեղի ունեցած պայթյունի [illegible] մար, երբ սպանվեց ու վիրավորվեց 20 մարդ, պատասխանատու են Իսրայելի հատուկ ծառայությունները։ Այդ մասին ասվում է Լիբանանի բանակի հրամանատարության հայտարարության մեջ, որը լուրեր է տարածել Բեյրութի շրջակայքում։ Քննության ընթացքում պարզվել է, որ այդ ծեռնարկումն իրականացրած Սիմոն խոսքը եւ նրա հանցակիցները հավաքագրվել էին Իսրայելի «Մոսսադ» հատուկ ծառայության կողմից։

Վերջին 4 տարում Ռուսաստանից դուրս է բերվել 50 մլրդ դոլլար

ՏՈԿԻՈ, 29 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ 90-ական թվականների սկզբից Ռուսաստանից վալյուտայի ֆինանսական միջոցների անօրինական արտահոսքի ընդհանուր գումարը հասել է 50 մլրդ դոլլարի, որ կազմում է նախկին ԽՍՀՄ արտաքին պարտքի ընդհանուր գումարի 60 տոկոսը։ Այդ մասին ճապոնական «Նիհոն կեյզայ» թերթին հայտնեցին Միջազգային արժութային հիմնադրամում եւ «Փարիզյան ակումբում», որը միավորում է վարկատու խոշորագույն պետություններին։

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ **տեղական**

Սկիզբը էջ 1

Ինչ վերաբերում է դաշնակցության լրատվական միջոցներին, ապա, ըստ պատգամավոր Գառնիկ Իսագուլյանի խոսքերով, երբ նույնիսկ բույլ տրվի, դրանք տեխնիկապես ի վիճակի չեն լինի աշխատել, քանի որ խուզարկությունների ժամանակ համակարգիչներն ու ընդհանրապես ամբողջ տեխնիկան (այդ թվում տպարանից) դարգապես ջարդում էին մեքենաների մեջ առանց արձանագրության կազմելու: Ըստ Կիմ Բալայանի, ով, ի դեպ, ներկա է եղել խուզարկություններից մի մասին, խուզարկությունների ընթացքը հեռու էր օրենքից եւ օրինականությունից. չկար ոչ դատախազի սանկցիա, ոչ քննիչի որոշում: Պատգամավորների խոսքերով, իրենք չեն դատապարտում Նախարարների նախագահի հրամանագիրը եւ փորձելու են օրինական ճանապարհով հասնել իրենց նպատակին եւ ապացուցել, որ նախագահի հրամանագիրն անօրինական է: Դրա համար գոյություն ունի երկու ճանապարհ՝ խորհրդարանական կամ դատական ճանապարհով: Իսկ հայտարարության մեջ ասվում է, թե «ՀՅԴ Գործադիր խորհրդակցությունը դատապարտում է ՀՀ նախագահի գլխավորությամբ իրականացվող ոտնձգությունը հիմնարար իրավունքների, քաղաքական առանձնաշնորհման ամբողջ քաղաքականությունը եւ անհնազանդ վճռականությամբ հայտարարում է, որ ՀՅԴ-ն պայքարել եւ պայքարելու է բոլոր առողջ ուժերի դեմ հանուն հայ ժողովրդի բարօրության եւ ազգային իղձերի իրականացման»:

Ուշագրավ մասնավորություն կա, թե նախագահի հրամանագիրը կարող է անդրադառնալ նաեւ Լեռնային Ղարաբաղի մարտունակության վրա ընդհանրապես, քանի որ ներքաղաքական անկայունությունը այդ առումով բավականին վտանգավոր է: Այդ առթիվ դաշնակցական պատգամավորներն հայտարարեցին, թե կուսակցության կենտրոնական մարմինները անկասկած իրենց խոսքը կասեցնեն կուսակցության շարքերին, եւ դա որեւէ կերպ չի անդրադառնալ Ղարաբաղի մարտունակության վրա: Ի դեպ, երեկ խորհրդարանը սպասում էր ՀՅԴ բյուրոյի կողմից տրված դաշնակցականներին: Այնտեղ մանրամասնորեն ասվում է, թե ՀՅԴ-ն առնչություն չունի, որ նման հարվածներ է ստանում, եւ վստահ լինելով՝ նաեւ միաժամանակ քաղաքացիական դատարանում հայտարարում: Նախագահի հրամանագիրը, ըստ ԱԻՄ-Քի ղեկավարի, ցույց է տալիս, որ Հայաստանում հաստատված են ամբողջատիրական կարգեր, վտանգված են մարդու իրավունքները, ժողովրդավարությունն ու իրավական պետության սկզբունքները:

ՆԵՐՔԻՆ ԿՅԱՆՔ

Երեւանում ձերբակալություններ, չեն հրատարակվում «Երկիր» եւ «Ազատամարտ» թերթերը

որ խուզարկությունների ժամանակ համակարգիչներն ու ընդհանրապես ամբողջ տեխնիկան ... պարզապես ջարդում էին ... Ըստ Կիմ Բալայանի ... (see above)

Իսկ ԱԻՄ-Քի առժամ երեկ նախագահի Պարույր Հայրիկյանի, ըստ որի քննարկվում է ... մակերեսային կառույցը: Ըստ հայտարարության, որի խնդրությունն, ի դեպ, չի հաստատվում կենդանի, միայն կառույցի անդամության կարելի է հասնել արդարության, մասնակցել պալատ ընտրություններին եւ ղեկավարության կայացմանը:

ՀՅԴ գործունեությունը ժամանակավորապես կասեցնելու վերաբերյալ նախագահի հրամանագրի առթիվ երեկ հայտարարությամբ հանդես եկավ նաեւ ԱԻՄ-Քի նախագահ Պարույր Հայրիկյանը, ըստ որի թեեւ առայժմ հնարավոր չէ ոչ մեղադրել, ոչ պաշտպանել դաշնակցությանը, այնուհանդերձ հանրապետության նախագահի, մեղադրելով ՀՅԴ-ին քաղաքական ահաբեկչության մեջ, ինքը որպես գործելակերպ ընտրել է հենց քաղաքական ահաբեկչությունը: Ըստ Պարույր Հայրիկյանի, իր այս հրամանագրով նախագահը պարզապես լուծում է առաջիկա ընտրություններում իր քաղաքական հակառակորդներից մեկի՝ խոշորագույն ուժի հարցը, որին մասնակցում էր մաս հայրենի մարդ: Ըստ պրն. Հայրիկյանի, սա պարզապես քաղաքի մի բանակին ցույց էր ցույց տալու համար, որ Հայաստանում կան ուժեր, որոնք պատրաստ են պայքարել մարդու իրավունքների համար:

Ավելի ուշ տեղեկացանք, որ երեկ ՀՀ արդարադատության նախարարության կոլեգիան միջնորդությամբ դիմել է Գերագույն դատարան՝ ՀՅԴ գործունեությունը կասեցնելու նպատակով: Պատճառաբանությունն այն է, որ ՀՅԴ-ն խախտել է հասարակական քաղաքական կազմակերպությունների մասին օրենքի առաջին եւ երրորդ հոդվածները:

Տեղեկացրենք նաեւ, որ երեկ նախագահը հանդիպել է աջ դաշինքի կուսակցությունների ներկայացուցիչների հետ եւ բացատրություններ տվել իր հրամանագրի կապակցությամբ:

ԵՐԵՎԱՆ

«Փորձում ենք լրացնել ռազմավարության ոլորտի բացթողումները»

Նախկին արտգործնախարար Րաֆֆի Հովհաննիսյանի ղեկավարությամբ գործող Ռազմավարական եւ ազգային հետազոտությունների հայկական կենտրոնը արդեն երեք ամիս գործում է, եւ այդ ընթացքում կենտրոնի աշխատակիցները հասցրել են հրատարակել լրատու, «Միջազգային ատաչեգ» վերլուծական անդրադարձը, ինչպես նաեւ կենտրոնի աշխատակիցների մենագրությունները, որոնք բաժանորդագրությամբ կցարածվեն թե Հայաստանում եւ թե սփյուռքում: Այդ մասին երեկ հայտարարեց կենտրոնի փոխտնօրեն Տիգրան Հայրապետյանը, լրագրողներին ծանոթացնելով հրատարակված մենագրությունների բովանդակային ու նշելով այդ աշխատանքների առանձնահատկությունը: «Կենտրոնը իսկապես բաց հաստատություն է եւ հասարակության, եւ զանգվածային լրատվական միջոցների, եւ կառավարական ու պետական կուսակցական կազմակերպությունների առջեւ», ասաց փոխտնօրենը, հիշեցնելով, որ իրենք համագործակցությամբ են ընդունել տեղի եւ սփյուռքի հայ ազատականների կողմից արված դիտողությունները, կատված կենտրոնի աշխատանքների կազմակերպման հետ: Տիգրան Հայրապետյանը մի անգամ եւս հայտարարեց, որ կենտրոնի հիմնական խնդիրն է ծառայել ազգային պետականության կայացմանը, հայ ժողովրդի ազգային խնդիրների համընդգրկուն լուծմանը, ռազմավարության ու մարտավարության մշակմանը:

Իհարկե, փոխտնօրենը նշեց, որ մամուլի որոշ օրգաններ սխալմամբ են ոչ մասնակից եղել եւ անհիմն գնահատականներ են տալիս կենտրոնի գործունեությանը: Ինչ վերաբերում է կառավարության հետ համագործակցությանը, ապա կենտրոնն արդեն իսկ լավ հարաբերություններ է հաստատել ԼՂՀ-ի կառավարական շրջանակների հետ եւ մի գուցե, երբ կենտրոնի հրատարակությունները հասնեն հասցեատերերին, դրանց նկատմամբ պահանջարկն ավելի կմեծանա: «Մենք փորձում ենք ընդամենը լրացնել ռազմավարության ոլորտում եղած բացթողումները», ասաց փոխտնօրենը:

Մեր այն հարցին, թե ինչպիսի գնահատական է տալիս կենտրոնի փոխտնօրենը Հայաստանում տեղի ունեցող ներքաղաքական իրադարձություններին, Տիգրան Հայրապետյանը պատասխանեց ոչ թե ի պաշտոնե, այլ որպես անհատ քաղաքագետ: Նրա ասելով, ահաբեկչական գործողությունները, որ սկսվեցին նաեւ «Ազգի» դեմ կատարված ռմբահարումներով, կարելի է ընդհանրացնել եւ ասել, որ դա Արեւելյան Եվրոպայում տեղի ունեցող գործընթացների մի մասն է, եւ ինքը չի կարող տարբերակել Ծանտուրիայի սպանությունը Համբարձում Գալստյանի սպանությունից, կամ հայ պատգամավորների ծեծը Ղրիմի պատգամավորների ծեծից:

Այդ գործընթացը, Տիգրան Հայրապետյանի ասելով, նպատակ ունի ստեղծել քաոսի, սարսափի եւ վախի մթնոլորտ եւ տանում է դեպի բռնատիրության հաստատում: Ինչ վերաբերում է Հայաստանին, «Դրո» կազմակերպության հետ կապված բացահայտումներին, ապա նրա կարծիքով հանրապետության նախագահը չհիմնավորված բաներ չէր ասի, բայց եթե Հայաստանում «Դրոն» է, ապա նմանատիպ կազմակերպություններ գործում են նաեւ Ուկրաինայում, Ղրիմում, Մոսկվայում: «Համանաբար բոլոր տեղերում պետք էր մի «Դրո» ստեղծել», ասաց Տիգրան Հայրապետյանը եւ նշեց, որ եթե Հայաստանում դա բացատրվում է զգալի ընտրությամբ, ապա Ղրիմում զգալի սեփականաշնորհմամբ: «Մենք դեռեւս մենք հետևողական նախանձ ենք առում մեր միակ ծեծից, ժողովրդավարությունից կայուն անկախ պետականությունից», նշեց նա, ծեծոցի մնալով կանխատեսել, թե ինչ հետեւանքներ կունենա ագրեսիվության ահաբեկչության ալիքի տարածումը հանրապետության ներսում եւ սփյուռքում:

ՔՐԵԱԿԱՆ

Ակտիվացել է պայքարը թմրաբիզնեսի դեմ

Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործոնախարարության փորձագիտական բաժնի տվյալներով, ընթացիկ տարում հանրապետության իրավապահ մարմինները առգրավել են 105505,5 գ մարիխուանա, 76,5 գ հաշիշ, 645,3 գ ափիոն, 17753,3 գ կակաչի սերմ, 152 սրվակ մորֆին հիդրոքլորիդ, 5 սրվակ ֆորտրալ, 1,6 գ պրոմեդոլ: Այս մասին Արմենպրեսի թղթակցին հայտնեցին ներքին գործոնախարարության հատուկ կարեւոր գործերի վարչությունում: Թմրաբիզնեսի դեմ հանրապետությունում լայնամասշտաբ արշավ է ծավալվել նաեւ տարանցումը կասեցնելու նպատակով, քանի որ վերջին տարիներին Հայաստանը յուրատեսակ փոխաբեռնման կետ է դարձել ասիական եւ եվրոպական թմրաբիզնեսի միջեւ:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ՀԱՍԱՐԱԿ

Բուսաբանական այգին լիարժեք պաշտպանություն ունի

ԵՐԵՎԱՆ, 29 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Անցյալ ձմռանը սարսափելի մեծ վնաս հասցվեց Երեւանի բուսաբանական այգուն՝ կտրվեցին հազվագյուտ ծառեր շրջակա (Ջեյթուն, Նորքի զանգված ներ) թաղամասերի բնակիչների կողմից: Թե ինչ դասեր են քաղվել անցյալի դառն փորձից, մեր թղթակցին պատմեց այգու փոխտնօրեն Ժիրայր Վարդանյանը: Նա նշեց, որ ՆԳՆ հետ ձեռք բերված պայմանավորվածության համաձայն, այգու հսկողությունը իրականացնում է ՆԳՆ հատուկ նշանակության ջոկատը: «Այս ձմեռ ծառերի կտրման (գողության) ոչ մի փաստ դեռեւս չի արձանագրվել», ուրախությամբ նշեց պրն. Վարդանյանը: Կապված տեղացած առատ ձյան հետ, ուժեղացվել է հսկողությունը: Յուրաքանչյուր հերթափոխում հերթապահություն է իրականացնում ջոկատի 15 անդամ: Իսկ ահա ջերմատնային (արեւադարձային) բույսերի կատակցությամբ պրն. Վարդանյանը հայտնեց, որ հոսանքի ոչ նորմալ մատակարարումը ստիպել է հրաժարվել էլեկտրական տաքացուցիչներից: «Ջերմատներում տեղադրված են վառարաններ, որոնց միջոցով էլ պահպանում ենք նորմալ ջերմաստիճան», հայտնեց պրն. Վարդանյանը:

Վերջում նշենք, որ որպես վառելիք օգտագործվող փայտը ստացվել է սեփական միջոցներով, սանիտարական հատումներից եւ այգու չոր ծառերի կտրումից:

Մթերման պարտքը կմարվի չնչին մասով

ԵՐԵՎԱՆ, 28 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Մթերումների դիմաց գյուղացիներին մարվելիք պարտքը այս տարի կփակվի միայն չնչին մասով: Համաձայն ստացված տեղեկատվության, ներկայումս գյուղացիական եւ գյուղացիական կոլեկտիվ տնտեսություններից մթերած գյուղմթերքների պարտքը վճարելու նպատակով կառավարությունը նախատեսում է մթերող ձեռնարկություններին տրամադրել ևս 100 մլն դրամ: ՀՀ գյուղնախարարությունը եւս իր պահեստային միջոցներից վերջերս այս նպատակով հատկացրել է 22 մլն դրամ, որը օգտագործվել է փակելու ձեռնարկությունների կողմից վերցված վարկերի տոկոսագումարների պարտքը: Նշենք, որ մթերված արտադրանքի դիմաց գյուղացիներին տրվելիք պարտքը որոշ տվյալներով կազմում է մոտավորապես 1 մլրդ 375 մլն դրամ:

ՍՊԱՍԱՐԿՈՒՄ

«Խանութների աշխատակիցները պատրաստ են անորակ հացը վերադարձնել գործարան»

Հանրապետության կառավարությունը կարծես թե վճռել այնման մտահոգող «հացի խնդիրը» II անգամ բանկացնելով այն: Եւս այդ մեկի մի քայլ, եւ օրական ոչ թե 60 տոննա, այլ գուցե խմոր առավված հացի ավելի զգալի մասը գործարանները կարող են ետ ստանալ: Շաս-շատերն ի վիճակի չեն արդեն այժմ հացի անհրաժեշտ գնումներ կատարել: Իսկ մյուս կողմից էլ որակը բանկուկրակ գնել ու չգործածել... Պարենի եւ մթերումների նախարար պրն. Զադոյանը ասաց, որ պետությունը ժամանակին փոխհատուցել է հացի բանկացումները եւ, բացի այդ, արդեն ձեռնարկվում է այլընտրանքի հնարավորությունը: Երեւանում, օրինակ, մասնավոր փռերում օրական թխվում է 10 տոննա հաց: Ճիշտ է, շատերը չեն կարող օգտվել դրանց ծառայություններից, բայց առանձնապես պետության ծանրաբեռնվածությունը պետք է թեթեւանա:

Նախարարը, ընդունելով որակի հարցում նաեւ իրենց մեղքը, ասաց, որ հացի արտադրությունը կազմակերպվում է բավական դժվարին պայմաններում, հաճախ գազի, ճանապարհի, ջրի, հոսանքի բացակայությամբ:

Ընդայտ դրան, հացի առաքումները չեն դադարել: Իսկ այդպիսի պայմաններում, երբ անհն պահ խախտվում են հացաթխման տեխնոլոգիական ռեժիմները, հացը վաղարանում անջատվում է հոսանքը կամ, այլուր գործարան հասնելու պես, առանց անհրաժեշտ դադարի միանգամից շաղախվում է, դժվար է ժամանակին եւ որակով հաց մատակարարել: Հացաթխիկի եւ պարենամթերքի մյուս տեսակների ներկրումը կազմակերպելիս հարկ է չհնած հաղթահարել զանազան դժվարություններ: Նա ասաց նաեւ, որ ինչպես բոլոր արտադրություններում, այստեղ եւս տրվում է խոսան. այդ մասին գիտեն խանութների աշխատակիցները եւ, առանց վճռի ու վիրավորանքի, նրանք պատրաստ են անորակ հացը վերադարձնել գործարան:

Վերջում նա ավելացրեց. «Հանրապետությունում մթերվել է 27.181 տոննա հացամթերք, որից 19.609 տոննան պարենային գորեն: Հացի արտադրությունը եւ որակը բարելավելու համար առաջներ են կառուցվել Գորիսում, Երեւանում, Դիլիջանում, Վանաձորում, Բողոնի առանձին հոսանք են ստանում մեր եւ շրջգործկոմների միջամտությամբ»:

ՅՈՒ. ՍԱՀԱԿՅԱՆ

ԼԻԲԵՐԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Դ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (7 8852) 151065
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ / 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍՅԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Էջ եւ ստացավորում ԳԵՂԱՐ ԴԱԼԼԱՔՅԱՆ
Apple Macintosh
համակարգչային սարքավորում «Ազգ» թերթի
Azg armenian daily
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ՇՐՋԱՆ ԱՊՀ

Մոտենում է ավարտին 1994 թվականը: Հավանաբար պատմության մեջ այն կմտնի որպես բեկումնային Ղարաբաղի համար թե ռազմաքաղաքական, թե տնտեսական բնագավառներում: Որոնք են ԼՂՀ տնտեսության զարգացման հիմնական ուղղությունները և ինչ նվաճումների հասավ Լեռնային Ղարաբաղը տնտեսության զարգացման տեսակետից: Այս հարցով դիմեցինք ԼՂՀ փոխվարչապետ Բորիս Առուշանյանին.- «ԼՂՀ տնտեսության զարգացման հիմնական ուղղությունները մնում են նույնը, սը հասկացված է պաշտպանական օբյեկտներին, առա մեզ չհաջողվեց այս տարի ավարտել այդ աշխատանքները: Առաջիկա երկու տարում կավարտենք վերականգնողական աշխատանքները մայրաքաղաքում և շրջկենտրոններում:

Առաջիկա 2 տարում դրանք կավարտենք մայրաքաղաքում և շրջկենտրոններում: Գյուղական վայրերում, տեղական ուժերի հետ միասին աշխատում են նաև Հայաստանից հրավիրված շինջոկատներ: Արդեն վերականգնվել է հազար բնակելի տուն, սակայն ավերված տների բնդհանուր թիվը ավելին է: Պետք է նշել զարգացման փուլային ծրագիր: Սակայն առանց խոշոր կապիտալ ներդրումների ոչինչ չստացվի, որովհետև այդ ձեռնարկություններ վերաօրինաքավորելն ու տեխնիկային փոխելն այս պայմաններում շատ դժվար խնդիր է, և անհրաժեշտ է դեռևս միջամտություն:

Ինչ վերաբերում է գյուղատնտեսությանը, առա վիճակն այստեղ անհամեմատ բարվոք է: Նախորդ տարվա համեմատությամբ այս տարի 2 անգամ ավելի ցանք է կատարվել: Գյուղատնտեսությունը իներցիոն

ԱՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

Լեռնային Ղարաբաղն անցած տարում

ճյուղ է, և հաջողության համեմատ համար ավելի երկար ժամանակ է պահանջվում: Այսօրվա արդյունքներ այստեղ չեն լինում: Օրինակ, անասնապահությունը: Երբ նեկց նա: Դրանք են արդյունաբերությունը, գյուղատնտեսությունը և ենթակառուցվածքների զարգացումը, որն ինչպես նախորդ երկու տարիներին, շարունակում է զարգանալ արագ տեմպերով: Տարվա վերջին զգալի աշխատանքներ են տարվել այս ոլորտում: Ավարտվել է Շուշի-Կարմիր Շուկա, Կարմիր Շուկա-Մարտունի և Կարմիր Շուկա-Հադրութ բարձր լարման էլեկտրագծերի անցկացումը, սկսվել է և մինչև հունվարի կեսերը կավարտվի Հադրութ-Առաքյալ և Մարտակերտ-Մարտակերտ գծերի անցկացումը: Վերականգնվել է մայրաքաղաքի գլխավոր ենթակայանը: Ռազմական օբյեկտներում տրանսֆորմատորներ են դրվել, էլեկտրագծեր անցկացվել: Ստեփանակերտի համար նախատեսված նման 32 միջոցառումներից ավարտ են մնում մի քանիսը: Մեր միակ էներգետիկայի բնագավառում: Մեր օրերս կավարտվի երեք հիմնական ջրատարների կառուցումը, որոնք ջուր է տանում Ասկերան, Հադրութ և Մարտունի քաղաքները: Բոլոր ջրատարները խողովակային են:

Զգալի աշխատանքներ են տարվել ճանապարհաշինության ոլորտում: 90 տոկոսով ավարտվել է Աղդամ-Հացի-Մյուրիշեն ճանապարհի շինարարությունը, սկսված է Ակնաղբյուր Մարտակերտ ճանապարհի Կիչանի հատվածի շինարարությունը: Տարեսկզբից նախատեսում ենք սկսել Կարմիր Շուկա-Հադրութ և Ստեփանակերտ-Լաչին-Գորիս ճանապարհի նորոգումը: Նշեմ, որ այդ աշխատանքներն արժեն 6-7 մլն դոլար: Միայն ճանապարհաշինության բնագավառում մոտակա մի քանի տարիների ընթացքում պետք ծախսվի 15-20 մլն դոլար: Անցած տարվա ընթացքում ծախսվել է 1 մլրդ:

Անհրաժեշտ է նշել նաև պատերազմի հետևանքով ավերվածի վերականգնման մասին: Ստեփանակերտում արդեն վերականգնվել է ավերվածի մոտ 50 տոկոսը: Քանի որ շինարարական նյութի զգալի մասը հանրապետության ներսում չի արտադրվում, բերվում է 9-10 հազարի: Կասեն ես, առաջիկա մի քանի տարում լրիվ կավարտենք դրանց վերականգնումը:

Բավականին աշխատանքներ են

տարվել կապի և տրանսպորտի համակարգերում: Տրանսպորտն աշխատում է մայրաքաղաքում, ինչ թե շատ առահովված է կապը շրջանների ու Հայաստանի հետ: Այստեղ էլ մեծ ջանքեր են պահանջվում:

Արդյունաբերության մասին: Այս տարի, կարելի է ասել, լուրջ հաջողությունների չենք հասել, տեմպերն ուղղակի շատ դանդաղ են, ինչն ունի օբյեկտիվ ու սուբյեկտիվ պատճառներ: Արդյունաբերական ձեռնարկությունները մեծ խնդրություն են զգացել կապված պատերազմի, անցումային շրջանի, արտաքին գործոնների հետ: Խզվել են կապերն այլ տերությունների հետ, խոսքս այն կապերի մասին է, որ կային նախկին ԽՍՀՄ-ի օրոք, նույն փոխվարչապետը: Խնդիրները շատ են մասնավորեցման, ապրանքաշրջանառության հարցերում: Թանկանում են էներգակիրները, փոխվում է տեսականին: Մի խոսքով, բազմաթիվ են մի շարք գործոններ, որ ժամանակին պայմանավորում էին արդյունաբերական ձեռնարկություններ նախկին չլինելը դրանից, կուտակված խնդիրները սեփական ուժերով լուծելու համար տարիներ կպահանջվեն: Կարող եմ նշել, սակայն որ, Առուշանյանը, որ գյուղատնտեսությունում պետք է շարունակել շուկայական հարաբերությունների, սեփականաշնորհման անցնելուն պատրաստվեր է: Անփոփելով ասածները, գյուղատնտեսությունում աշխատանքները գնահատում եմ «լավ», արդյունաբերության բնագավառում «բավարար», ենթակառուցվածքներում «գերազանց»: Նույնիսկ վերջին 2-3 տարվա կատարվածը մի փոքրիկ հրաշք կանվանեի, և ռազմական, և քաղաքական, և տնտեսական ոլորտներում: Մենք գնում ենք դեպի շուկայական հարաբերություններ, ազատ տնտեսավարում, միաժամանակ ժողովրդավարական կառույցների ստեղծում կառավարման ոլորտում: Պարզապես պատերազմը թույլ չի տալիս, որ մենք ավելի արագ տեմպերով կատարենք այս ամենը:

ԱՆԺԵԼԱ ԱՎԱԳՅԱՆ

ԹԵԺ ԿԵՏ

Ռուսաստանի ՆԳՆ. «Չեչենական կազմավորումները կզինաթափվեն տասն օրում»

Սկիզբը էջ 1

Ռուսաստանի կառավարության մամլո ծառայության հաղորդման համաձայն, Գրոզնիում զինվորական կառավարման համակարգն սկսում է կազմավորվել: Հանրապետության ՆԳՆ համակարգը փաստորեն արդեն կազմավորված է: Ընդդիմության հետ զինված դիմակայության ժամանակաշրջանում Դուդաևին աջակցած միլիցիայի աշխատակիցների մեծ մասը հեռացվել է: Քաղաքում իրավապահ մարմինների պատասխանատվությունները դրվել են Պետանվտանգության վարչության և նորաստեղծ հատուկ ջոկատների վրա: Այդ կառույցների մեջ մտել են իրենց ժամանակին անցյալում հայտնի բազմաթիվ անձինք: Ներկայումս Գրոզնիից հեռացել է գրեթե ամբողջ չեչեն խաղաղացիական բնակչությունը: Մնացած ռուսալեզու բնակչությունը ենթարկվում է ծաղրուծանակի և բռնությունների: Չեչնիայի լրատվության վարչության պետը հայտարարեց, որ հանրապետությունում իբր ստեղծված է ավելի քան հազար մարդուց բաղկացած «ժողովրդական վիրժառուներ» կազմակերպություն, որի նպատակն է ահաբեկչական գործունեությունը: Դեկտեմբերի առաջին օրերին Ուկրաինայից Չեչնիա էին եկել մոտ 300 վարձկաններ: Նրանց հավաքագրումն իրականացնում է «ՈՒՆԱ ՈՒՆՍՕ» կազմակերպությունը: Ստացված տեղեկությունների համաձայն, լուրջ կորուստներ են կրել հենց այդ վարձկանները, նրանցից ավելի քան 30-ը զոհվել է Գրոզնիում, մոտ 10 մարդ Արգունի մոտ մղված ռազմական գործողություններում:

Իր հերթին Ռուսաստանի արտգործնախարարությունը հույս է հայտնել, որ ներկայումս Չեչնիայի առթիվ հայտարարություններ անող մահմեդական երկրների ղեկավարները կըմբռնեն այդ խնդրին առնչվող Մոսկվայի դիվանագիտական պարզաբանումները: Այդ մասին հայտարարեց ռուս բարձրաստիճան մի դիվանագետ Չեչնիայում ուժային մեթոդները դատապարտող Լիբիայի, Իրանի և Աֆղանստանի ղեկավարների հայտարարության առնչությամբ: Երեքշաբթի օրը Աֆղանստանի ԱԳՆ-ն մտահոգություն էր հայտնել Չեչնիայի դեպքերի առթիվ, իսկ Իրանի և Լիբիայի ղեկավարները Իսլամական խորհրդաժողով կազմակերպությանն առաջարկել էին միասնական դիրքորոշում մշակել Չեչնիայի ճգնաժամի հարցում:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Յուրաքանչյուր փախստականի՝ 3 միլիոն

ԹԲԻԼԻՍԻ, 29 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ: Մինչև Նոր տարի 3 միլիոն կուպոն կստանա Աբխազիայի յուրաքանչյուր փախստական: Այդպիսի որոշում ընդունեց Վրաստանի ղեկավարությունը: Հասկանալի է, որ փախստականներին տրամադրվող գումարով, որը կես միլիոն կուպոնով ավելի է Վրաստանի նվազագույն աշխատավարձից, այսօր հանրապետությունում կարելի է գնել միայն 10,5 կիլոգրամ հաց: Պաշտոնական տվյալներով, ներկայումս Վրաստանում գրանցված է մոտ 250 հազար փախստական:

Միջազգային արմիր խաչի օգնությունը Տաջիկստանին

ՄԱԿ, 29 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Կարմիր խաչի միջազգային կոմիտեն պարենային օգնություն հասցրեց Տաջիկստանի Միռնաբադ հովտի բնակիչներին, որոնք արտաքին աշխարհից կտրվել են կառավարության և ընդդիմության ուժերի մարտերի հետևանքով: Այդ մասին ասվում է ՄԱԿ-ի կենտրոնակայանում տարածված հաղորդագրության մեջ:

Սոբչակը Զյուգանովին խնդրում է աջակցել Լենինի թաղման գործում

ՍԱՆԿՏ ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 28 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՌԻԱ-ՍՆԱՐՔ: Պետերբուրգի քաղաքապետ Անատոլի Սոբչակը նամակ է ուղարկել Ռուսաստանի կոմունիստների ղեկավար Գենադի Զյուգանովին, խնդրելով աջակցել, որպեսզի Լենինի աճյունը շուտափույթ կերպով թաղվի Պետերբուրգի Վոլկովոյի գերեզմանատանը, մոր գերեզմանի մոտ: Ինչպես հայտնեցին քաղաքապետարանի մամլո կենտրոնում, նամակում ասվում է, որ «Մենք չպետք է հերքանոս լինենք», որ մարդու համար ավելի վատ պատիժ չկա, քան մահից հետո անթաղ մնալը: Սոբչակը հույս է հայտնում, որ կոմունիստները չեն ընդդիմանա այդ մարդասիրական քայլին, և առաջնորդի աճյունը հողին կհանձնվի արդեն նրա մահվան հերթական տարելիցի օրը՝ 1995 թ. հունվարի 21-ին: Ավելի վաղ համանման բովանդակությամբ նամակներ Սոբչակն ուղարկել էր Ռուսաստանի նախագահին և կառավարության դիվանատներ, բայց առայժմ պատասխան չի ստացել:

ԱՆԿԱՐԱ

Էրբականի հաղթանակը

Դեկտեմբեր ամսին Թուրքիայի ներքաղաքական կյանքի ամենանշանավոր իրադարձությունը Բարօրության կուսակցության և նրա գլխավոր նախագահի շուրջ բարձրացված աղմուկն էր: Թուրքիայում և աշխարհում խոսվում գլխավոր փաստարկի առանցքությունն ստանձնած այս կուսակցությունը ժամանակին Բոսնիայի մուսուլմաններին օգնության հանգանակություն էր կազմակերպել, որի ընթացքում հավաքված հսկայական գումարները ի վերջո հայտնվել էին ոչ թե Բոսնիայում, այլ այս կուսակցության գանձապահի ղեկավար Մոլենյան Մերջանեի բանկային հաշվում: Բոսնիական մուսուլմանների ղեկավարներն իրենց երկրներում բազմիցս նշել էին, որ այս կուսակցության կողմից իրենք ոչ մի օգնություն չեն ստացել: Գործը հասավ այնտեղ, որ Թուրքիայի Ազգային մեծ ժողովն իր նիստերից մեկը նվիրեց այս հարցի քննարկմանը: Աջակողմյան պատգամավորների և Բարօրության խմբակցության միջև սկսված բանավեճը վերջում վերածվեց բազմահույս ծեծկռտուքի, որից հաղթանակող դուրս եկան մեր պատգամավորները: Ներկայումս Բարօրության կուսակցության ֆինանսական գործունեությամբ զբաղվում է Պետական անվտանգության դատարանը:

Իսկ դեկտեմբերի գլխավոր հերոսն այդ կուսակցության գլխավոր նախագահ Էրբականն էր, որն իր հարուստության աղբյուրների վերաբերյալ հետաքրքրասերներին տված հարցերի ամբողջ երկրում մեծ վրդովմունք առաջացրեց: Ըստ այդ հարցազրույցի, Էրբականը մինչև 1969 թ. կուտակել է 200 հազար թուրքական լիրա, որով ոսկի է գնել, իսկ հետագայում բանկերում մեծացել վերածել է արտարժույթի: Այժմ նրա ունեցվածքը կազմում է մոտ 50 միլիարդ լիրա (արտարժույթով), 30 հողամաս, 6 շենք, երկու առանձնատուն, երեք ավտոմեքենա, որից երկուսը «Մերսեդես»: Բացի այդ, ունի մոտ 140 կգ ոսկի: Հետաքննությունից վերջում Էրբականը հայտարարել է. «Ես, որպես այս երկրի քաղաքացի, ճակատի քրտինքով աշխատել եմ և խնայողություններս կուտակել: Սա ազնիվ եկամուտ է: Այժմ թող հարցեր վարելու տան մյուս կուսակցությունների ղեկավարները»:

Ըստ թուրքական մամուլի, Էրբականի հարստության հիմնական աղբյուրը արտարժույթից ստացած տոկոսներն են: Բանն այն է, որ խոշոր տոկոսները մեծ է համարում, իսկ Բարօրության կուսակցությունն իր քաղաքական հակառակորդներին մեղադրում էր տոկոսների օգնությամբ ժողովրդին անանկացնելու մեջ:

Մ. Բ.

ՄՈՍԿՎԱ

«ԱՊՀ ոչ մի երկիր ի վիճակի չէ ապահովել իր անվտանգությունը»

ՄՈՍԿՎԱ, 28 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՌԻԱ-ՍՆԱՐՔ: «ԱՊՀ ոչ մի երկիր, այդ թվում և Ռուսաստանը, այսօր ի վիճակի չէ միայնակ ապահովել իր ռազմական անվտանգությունը», հայտարարել է ԱՊՀ պաշտպանության նախարարների խորհրդի քարտուղար Լեոնիդ Իվաշովը: Ելույթ ունենալով այսօր Մոսկվայում բացված «Դեպի համախմբում ժողովուրդների փոխհամաձայնության ճանապարհով» անունը կրող միջազգային քաղաքագիտական համաժողովում, նա նշել է, որ ԱՊՀ երկրների ռազմական անվտանգության վիճակը մտահոգության և հուսալքման տեղիք է տալիս: Իվաշովի կարծիքով, պաշտպանական միություն ստեղծելու անհրաժեշտության շուրջ դեռևս միայն խոսակցություններ կան, և որևէ իրական քայլ չի կատարվել ԱՊՀ երկրների կոլեկտիվ անվտանգության հիմնադրույթը մշակելու գործում: «Զինվորականները կանեն իրենց քայլը, սակայն ամեն ինչ չէ, որ նրանցից է կախված: Անհրաժեշտ է քաղաքական ղեկավարների, օրենսդիր և գործադիր կառույցների դրական կեցվածքը», նշել է նա:

«Դեպի համախմբում ժողովուրդների փոխհամաձայնության ճանապարհով» միջազգային համաժողովը հանդես է եկել նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների երբեմնի տնտեսական, քաղաքական և ռազմական ընդհանուր տարածքը վերամիավորելու ճանապարհների մշակման համար միջազգային հանրության խորհրդատուների, պետական մարմինների և քաղաքական կուսակցությունների ջանքերը համախմբելու օգտին: Համաժողովի աշխատանքներին, որն անց է կացվել այսօր Մոսկվայում, մասնակցել են Հայաստանի, Ադրբեջանի, Բելառուսի, Վրաստանի, Ղազախստանի, Մոլդովայի, Ռուսաստանի, Լատվիայի, Տաջիկստանի և Ուկրաինայի քաղաքական կուսակցությունների և հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչները:

Համաժողովի մասնակիցների կարծիքով, եկել է ժամանակը, որպեսզի ժողովուրդներն, իրենք դրսևորեն քաղաքական կամք և քաոսից ու ճգնաժամից զգաստացնող անցնեն դեպի փոխհամաձայնություն ու համագործակցություն:

«Մենք ամենայն պատասխանատվությամբ հայտարարում ենք, ասված է համաժողովի ընդունած հայտարարության մեջ, որ միայն տնտեսական, քաղաքական և ռազմավարական ասպարեզներում հանրապետությունների վերամիավորումը հնարավորություն կտա հաղթահարելու համընդհանուր ճգնաժամը»:

digitised by A.R.A.R.@

ԵՐԵՎԱՆ

«...Քանզի հինն անցաւ, եւ հիմա ամեն ինչ նոր եղաւ»

Արարատեան հայրապետական թեմի Առաջնորդական փոխանորդ Գարեգին արք. Ներսիսեանի ամանորյա մաղթանքը

«...Զի հինն անց եւ ահա նոր եղեւ ամենայն»
(Բ Կորնթ. Ե 17)

Սիրելի հայորդիք, Առաքյալի այս խոսքերով ցանկանում ենք կիսել ձեզ հետ ամանորյա եւ Սուրբ Ծննդյան մեր խոհերն ու մտածումները:

Ավարտվում է տարին: Պատմություն

է դառնում 1994 թվականը, որպես ամբողջություն մեր ապրած կյանքի լավ եւ վատ, տխուր եւ ուրախ օրերի: Եւ բնական է յուրաքանչյուրիս ներքին մղումը արժեւորելու անցնող տարին իր ձեռքբերումներով ու արդյունքներով՝ թե անձնական եւ թե հանրային կյանքում: Սակայն Նոր Տարվա եւ Սուրբ Ծննդյան ուրախաբեր տոների սեմին, սիրելի հայորդիք, չենք կամենա խռովել վշտաբեկ մեր հոգիները վերհիշումով համազգային ծանր կորստի Վազգեն Ա. Ամենայն Հայոց սիրեցյալ մեր Հայրապետի, որին փառք եւ օրհնություն հավիտյանս հավիտենից, առավել եւս չենք կամենա մտաբերել, թե որքա՞ն սառն են մեր բնակարանները եւ առա՞տ Ամանորի մեր սեղանները, այլ, ամենայն անխտիր, գոհությամբ եւ հույսով գալիքի թեթեւությամբ, ինչպես միշտ, հրաժեշտ տանք անցնող տարուն: Հրաժեշտ տանք լավատեսական ոգով ու մաքուր սրտով, «...Քանզի հինն անցաւ, եւ հիմա ամեն ինչ նոր եղաւ», իսկ Նորը, թեեւ անհայտ ու անծանոթ, լուսավորված է Բեթղեհեմյան Աստղալույսով եւ օրհներգվում է երկնքի անհունություններում մեր Տիրոջ հրաշափառ Սբ. Ծննդյան բարի ավետիսով. «Փառք ի բարձունս Աստուծոյ եւ յերկիր խաղաղութիւն ի մարդիկ հաճութիւն»:

Ամանոր է: Սուրբ Ծնունդ: Խորհուրդ մեծ ու սքանչելի: Խորհուրդ հույսի ու հավատի:

Այս տեսիլքով ու լավատեսությամբ, սիրելիներ մեր, ողջունենք 1995 Նոր տարին, քանզի այն Հայրենիքի համար նշանավորվելու է կարեւորագույն եւ բախտորոշ համազգային երկու իրադարձություններով: Առաջիկա տարի, Կամոքն Աստծո ու Ազգի, հայակերտ մեր եկեղեցին եւ համայն զավակունք հայկազյան, պիտի ընտրեն Հայոց Հովվապետի՝ Լուսավորչի բազմոր Գահի ժառանգորդին, եռամեծ մեր սուրբ հայրապետների կենարար գործի արժանավոր շարունակողին: Իսկ նորանկախ Հայրենիքը մեր, վստահություն նոր ուժերով, պիտի կազմավորի իր բարձրագույն օրենսդիր մարմինը՝ Հայոց Ազգային ժողովը:

Գալիք տարում, սիրելի հայորդիներ, նաեւ հոգեւոր նորոգության եւ սրբազան ուխտի ենք բարձրանալու Ծիծեռնակաբերդ ոգեկոչելու Մեծ Եղեռնի՝ 1915 թվականի Հայոց ցեղասպանության բյուրավոր նահատակվածաց ութսուներորդ տարելիցը, գլուխ խոնարհելու եւ հարգանք մատուցելու ազգային ազատագրական պայքարի զոհասեղանին իրենց անձը նվիրաբերած մեր արի փաղորդներին եւ անմեղ մարտիրոսներին: Սեւանորոգ աղոթք, ծնրադրում, խունկ եւ օրհնություն արդարների անմահ հիշատակին:

Նորածին Փրկչով հուսացյալ եւ վերանորոգյալ մեր ժողովուրդը, վստահ ենք, պիտի կարողանա հոգեւոր ու աշխարհիկ իշխանությունների իմաստուն առաջնորդությամբ զորացնել ազատ ու անկախ իր Հայրենիքը, անեղծ ու անսասան պահել ազգային Մայր եկեղեցին, ամրապնդել արդեն իսկ ձեռք բերած դյուրաբեկ խաղաղությունը Հայաստան եւ Արցախ Հայոց երկրում, նպաստել կայունացմանը հայրենի տնտեսության եւ, որպես ազգային տուրք ու հոգու պարտք մեր նախնյաց սուրբ գործին ու հիշատակին, վճարել իր լուման «Հայաստան» Համահայկական Հիմնադրամին: Սա է կոչումը հայորդու եւ հաճելին աստծո 1995 օրհնյալ եւ լույս տարում:

Սիրելի զավակունք մեր Հայրենիքի եւ Հայոց եկեղեցու,

Ամանորյա մեր արտաքուստ մաղթանքը, Սուրբ Ծննդյան այգաբացի լույսով ողողված, վերառաքենք առ աստված որպես աղոթք եւ ասենք.

Քրիստոս Աստված մեր, Պարգեւատու բարյաց, տուր Քո խաղաղությունը, հավատը, հույսը եւ սերը, որպեսզի ազգովին, միակամ ու միասիրտ, կերտենք հավիտենականը անցավորի մեջ եւ երկնայինը՝ երկրի վրա, ի գոհություն ազգիս Հայոց եւ համայն աշխարհի, ի փառս եւ ի պատիվ Քեզ՝ Ամենակալիդ:

«...Քանզի հինն անցաւ, եւ հիմա ամեն ինչ նոր եղաւ»:

Շնորհավոր Նոր տարի եւ Սուրբ Ծնունդ:

Քրիստոս Ծնաւ եւ Յայտնեցաւ, մեզ եւ ձեզ մեծ աւետիս:

ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Հայկական զինին խաղից դո՞ւրս

ԵՐԵՒԱՆ, 29 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Անհամեստություն չի լինի, եթե ասենք, որ հայկական ողելից խմիչքները միշտ էլ մրցունակ են եղել միջազգային շուկայում: Այժմ պատկերը կտրուկ փոխվել է: Եթե ինչն է պատճառը, փորձենք պարզել Երեւանի շամպայն գինիների գործարանում: Ինչպես հավաստիացնում է գործարանի առաջին փոխտնօրեն պրն. Եղիազարյանը, երբ լույսի մեղավորը ամենեւին էլ գործարանը չէ: Այս տարի գործարանը արտադրել է 4 մլն 800 հազար շիշ խմիչք, որից մոտ 1 մլն՝ օղի: Արտադրվել է 12 տեսակի գինի: Ի պատիվ գործարանի, պետք է ասել, որ վերականգնվել է մոտ 10 տարի առաջ արտադրությունից հանված «Սամբրանի» տեսակի գինու արտադրությունը, ստացվել է «Շուշտոյ» տեսակի օղի, որը որակական տարբերություններ ունի հին «Շուշտոյի» հանդեպ: Ցավոք, գործարանը ունի մի քանի հոգս, որոնց թվում պրն. Եղիազարյանը նշեց 0,7 լ տարաների բազմազանությունը: «Երբեմն, ստիպված ենք լինում գինին 0,5 լ տարողությամբ համեմային ջրերի շշերով մատուցել», ասաց նա: Ցավոք հարց է նաեւ օղու պտուտակավոր շշերի ձեռք բերումը, որոնք եւս ավելի մեծ պահանջարկ ունեն:

Հայկական գինու «պատիվը կրելու» փաստը փոխտնօրենը բացատրեց հետեւյալ կերպ. շուկայական հարաբերությունները առիթ հանդիսացան բազմաթիվ ողելից խմիչքների կոոպերատիվների ստեղծմանը: Անհայտ արտադրության եւ որակի խմիչքներով շուկան ողողելն էլ պատճառ է հանդիսացել հայկական օղու եւ գինու վարկաբեկմանը: «Հաճախ գինու մասնավոր արտադրությունը հասցվում է անհեթեթության: Անվանումը ոչ մի կապ չի ունենում շշի պարունակության հետ»,- զավեշտով նշեց պրն. Եղիազարյանը:

Ամփոփելով հայտնենք, որ եթե մասնավոր արտադրությունը չի կարողանում մրցունակ արտադրանք տալ, առայժմ անհրաժեշտ է կրկին վերականգնել ողելից խմիչքների արտադրության բնագավառում պետության մենաշնորհը:

«Այս շենքում Հայաստանի դեսպանությո՞ւնն է», հարցրեց լիտվացի գործընկերս, երբ Արեւելյան Եվրոպայի տարբեր երկրներից Լոնդոն ժամանած լրագրողների մեր խումբն ավտոբուսով անցավ Թեմզի ափին վեր խոյացող մի բարձրահարկ ու ազդեցիկ շենքի կողքով, որի ճակատին ծածանվում էր հայկական եռագույնը: Իմ բացասական պատասխանը սպառիչ չէր, քանի որ փոխարենը չկարողացա հիմնավորել մեր դեսպանության առկայությունը: Մի քանի օր անց միայն իմացա, որ այդ շենքում, որը գտնվում է Սանդի հայտնի հյուրանոցի հարեւանությամբ, եւ տեղավորված են աշխարհի խոշոր բանկերի ու ընկերությունների ներկայացուցչությունները, աշխատում է խոշոր ֆինանսիստ ու ձեռնարկատեր Վաչե Մանուկյանը, որը հատկապես Հայաստանի անկախությունից հետո մեծ օժանդակություն է ցույց տալիս Մայր Հայրենիքին:

ընթացքում Երեւանում պետք է բացվի Մեծ Բրիտանիայի դիվանագիտական ներկայացուցչությունը: Արդեն մի քանի դիվանագիտական աշխատողներ են ժամանել Երեւան, որոնք զբաղվել են տեխնիկական եւ ֆինանսական խնդիրներով: Սակայն, գիտենք, որ Բրիտանիան իր առաջին դեսպանությունը բացեց Բաքվում, որը պայմանավորված էր բրիտանական տնտեսական հետաքրքրությունների առկայությամբ: Ես կարծում եմ, որ տնտեսական հետաքրքրությունները պետք է հանգեցնեն քաղաքական ակտիվության: Հայաստանի դերը կարող է հատուկ լինել. կայուն քաղաքական հարաբերությունները կարող են խթան դառնալ հետագա բրիտանական տնտեսական հետաքրքրությունների կամ ներկայության համար: Ես այդպիսի խնդիր եմ դրել եւ աշխատում եմ այդ ուղղությամբ, որովհետեւ այսօրվա բրիտանա-հայկական բարենպաստ հարաբերությունները օգտագործենք բրիտանական ընկերությունների, գործարար շրջանակների, բանկերի ներկայությունը եւ առաջացած ներդրումները Հայաստանում ապահովելու հարցում:

ջի խնդիր չունենք, բայց Լեռնային Ղարաբաղի խնդրի ուղղությամբ դրական քայլեր կատարեցին, եւ ԵԱՀԽ կոնֆերանսի գնահատականների մեջ առանցքային դարձավ ոչ թե Բաքվի անհաջողությունը, այլ Լեռնային Ղարաբաղի քաղաքական հաջողությունը: Դա մեր դիվանագիտության համար շատ կարեւոր է: Ընդունված փաստաթուղթը շատ հավասարակշռված է, հիմնված փոխզիջումների վրա, սակայն հստակորեն արտահայտում է այսօրվա քաղաքական իրականությունը, այն ռազմաքաղաքական իրավիճակը, որ կա Լեռնային Ղարաբաղի շուրջ: Վստահորեն կարող ենք ասել, որ բոլոր տեսակետներից պաշտպանված են Լեռնային Ղարաբաղի շահերը: Իհարկե, գաղտնիք չէ, որ մեր պատվիրակությունը մեծ ճնշման տակ էր ԵԱՀԽ-ԱՄՆ հարաբերությունները ճշտող փաստաթղթի առիթով, քանի որ այդ փաստաթղթի վերաբերյալ համաձայնություն էին տվել մասնակից բոլոր երկրները, բացի Հայաստանից: Վերջին օրը մեծ ճնշում կար Հայաստանի պատվիրակության վրա, որպեսզի մենք նույնպես համաձայնվենք: Այդ փաստաթուղթը մի կես էր պատրաստված, որն ընդունելի չէր մեզ համար, որովհետեւ հնարավոր է, որ այդ կեսը մի օր կօգտագործվեր Ղարաբաղի ժողովրդի անվտանգության դեմ: Չնայած հսկայական ճնշման, նախագահը եւ հայկական պատվիրակությունը մերժեցին այդ փաստաթուղթը: Դա եւ քաղաքական հասունություն էր պահանջում, եւ դիվանագիտական ճկունություն:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ

Արմեն Սարգսյան. «Բրիտանա-հայկական հարաբերությունները երբեք այսքան լավ չեն եղել»

կություն է ցույց տալիս Մայր Հայրենիքին: Թեմզի աջ ափի երկայնքով, ուր ծածանվում են միմիայն բրիտանական դրոշներ, եռագույնը միակ արտասահմանյան դրոշն է: Մեծ Բրիտանիայում Հայաստանի արտակարգ ու լիազոր դեսպան Արմեն Սարգսյանի ասելով, դա նույնպես Հայաստանի Հանրապետության դեսպանական դրոշն է, քանի դեռ 1992 թ. նոյեմբերի 11-ին Լոնդոնի Սաութ Քենզինգթոն թաղամասում գտնվող Հայ տանը, որտեղ գտնվում է նաեւ Հայաստանի դեսպանատունը, հանդիսավորությամբ բարձրացվել է մեր դեսպանական դրոշը: Արդեն երկու տարի է, ինչ դեսպան Արմեն Սարգսյանը ղեկավարում է Հայաստանի դեսպանությունը եւ անցած տարիների ընթացքում, իր իսկ ասելով, փոխվել է Մեծ Բրիտանիայի վերաբերմունքը Հայաստանի նկատմամբ: Ինչպիսին են հիմա այդ հարաբերությունները: Այս հարցով էլ սկսեցինք մեր զրույցը պրն. Սարգսյանի հետ, որը նոր էր վերադարձել Բուդապեշտում կայացած գագաթաժողովից:

– Բրիտանա-հայկական հարաբերությունները երբեք այսքան լավ չեն եղել: Դրանք բավականին կայուն են վերջին երկու տարվա ընթացքում: Այդ հարաբերությունները ընթանում են զարգացման, խորացման եւ լայնացման ճանապարհով: Մենք չունենք հարաբերությունների վերելքներ եւ վայրէջքներ: Որակապես մեզ համար հիմա ավելի հեշտ է աշխատել Բրիտանիայի արտգործնախարարության հետ, որովհետեւ նրանց կողմից Հայաստանի եւ ընդհանրապես տարածքի ճանաչողությունը շատ ավելի մեծ է եւ խոր: Դրա ապացույցներից մեկն այն է, որ այժմ Մեծ Բրիտանիայի արտգործնախարարությունում ստեղծվել է Անդրկովկասի եւ Միջին Ասիայի բաժին: Ինձ համար հաճելի է աշխատել Ֆորին օֆիսի հետ, որովհետեւ արեւելյան վարչությունը, որը ղեկավարում է դոկտոր Ռիչարդ Ռիկրոֆտը, առաջին մասնագիտությամբ պատմաբան լեզվաբան, դոկտորական թեզը պաշտպանել է Օքսֆորդում վերաբերյալ, սիրահարված է հայերենին, Հայաստանում եղել է երկար ժամանակ եւ աշխատել է Մատենադարանում: Հետաքրքիր է, որ նրա հետ համագործակցությունը այս պաշտոնում սկսվեց եւ շարունակվեց հայերենով: Այսպիսին եւ Ֆորին օֆիսի հետ հայերենով համագործակցություն էր դառնում:

Հայ բրիտանական հարաբերությունների ներկա զարգացման համար բնորոշ են հետեւյալ առանձնահատկությունները: Արդեն կառավարական որոշում կա, որ 1995 թ.

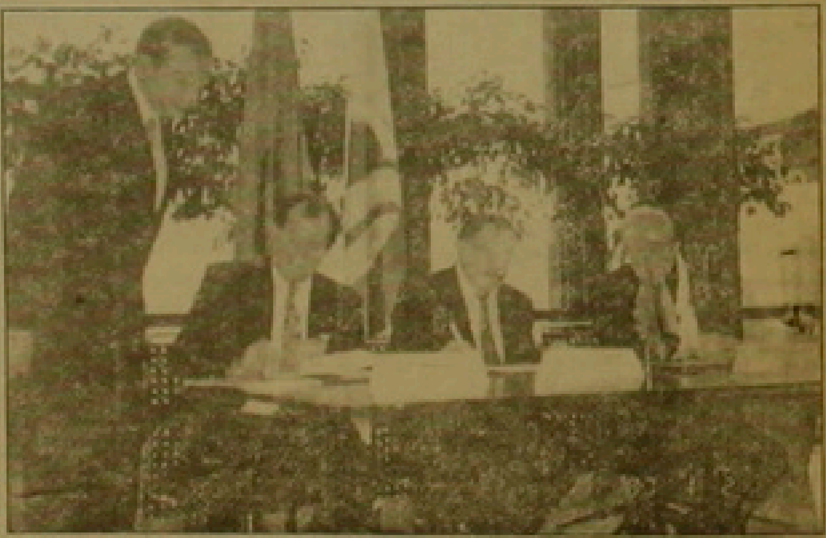

– Բրիտանացի երիտասարդ դիվանագետներից մեկն այն կարծիքն հայտնեց, թե Հայաստանը, Ադրբեջանը եւ Լեռնային Ղարաբաղը բավականաչափ ճկունություն ցույց չեն տալիս քաղաքական համաձայնության հասնելու հարցում: Ձեր կարծիքով, բնակա՞ն է նման գնահատականը:

– Դա ոչ միայն բրիտանացի երիտասարդ դիվանագետի կարծիքն է, այլեւ եվրոպական այլ դիվանագետների կարծիքը: Ես համաձայն չեմ այդ կարծիքին: Գնդակը, որն դրված է մեր դաշտը, կփոխանցեմ իրենց: Տվյալ դեպքում յոթ ամսվա զինադադարը, որ երեք կողմերի անմիջական գործունեության արդյունք է, շատ լավ հող է ստեղծում հետագա բանակցությունների եւ խաղաղության զարգացման համար: Հիմնական դժվարությունները միջնորդների միջեւ եղած անհամաձայնությունները հաղթահարելու մեջ են: Տվյալ վայրում, երբ հակամարտության երեք հիմնական կողմերը կարողացել են հաղթահարել որոշ հոգեբանական քաղաքական խոչընդոտներ, սպասում ենք, որ դրան համարժեք ձեւով միջնորդ պետությունները լինեն Ռուսաստանը, թե ԵԱՀԽ անդամ պետությունները, իրենց միջնորդական գործունեությունը կհամընկեցնեն մեկ առանցքի շուրջ: Նման միտումների առաջին նշանները երեւացին Բուդապեշտում, որտեղ նախագահի եւ արտգործնախարարի հետ մասնակցեցի ԵԱՀԽ կոնֆերանսին: Ու թեեւ հիմնական Բաքվի

Ուստի, անդրադառնալով հարցին, նշեմ, որ ճկունություն սպասում ենք միջնորդներից եւ դրա առաջին նախանշանները արդեն կան: Ինչ վերաբերում է հայկական կողմին, ապա մենք միշտ գործնական մոտեցում ենք ցույց տվել Լեռնային Ղարաբաղի հարցի շուրջ վարչ լուծմանը, բայց ոչ ի վնաս Հայաստանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի ժողովրդի անվտանգության:

– Բրիտանացի դիվանագետներից ոմանք այն կարծիքն են հայտնում, թե ադրբեջանական նավթամուղը կարելի է անցկացնել Նախիջեւանով կամ Հայաստանով: Ձեր կարծիքով, ո՞րն է Մեծ Բրիտանիայի պաշտոնական տեսակետն այդ հարցում:

– Նավթամուղի հարցը խիստ կարեւոր է: Այդ պայմանագրի կարեւորագույն կետը տնտեսականյան խնդիրն է: Ուստի նավթային ընկերությունները շատ լավ են հասկանում, որ իրենց համար շատ կարեւոր է տարածաշրջանում խաղաղության հաստատումը: Լեռնային Ղարաբաղի կամքը եւ տարած հաղթանակները պաշտպանված սկզբից այն

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ **միջազգային**

[illegible]

Զրույցը վարեց
[illegible]
Լոնդոն-Երևան

[illegible]

ԱՇԽԱՐՀ

1994. Ժողովուրդների դժգոհության, աշխարհի հզորների նկատմամբ անտարբերության և փակ դռների քաղաքականության տարի

[illegible]

[illegible]

Պատրաստեց
[illegible]

ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Վարչապետ Դյուլա Հոռնը հաջողակ մարդ է

[illegible]

«Լե Մոնդ»
17 դեկտեմբերի

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ

ԿՀՎ. «Ռուսաստանի կառավարությունում հնարավոր են փոփոխություններ»

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 28 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ «Բոստոն գլոբ» թերթի վաշինգտոնյան թղթակցի հաղորդման մեջ բերվում են անհայտ մնալ ցանկացած պաշտոնական անձանց խոսքեր, որոնց համաձայն ԱՄՆ-ի Կենտրոնական հետախուզական վարչությունը Սպիտակ տուն է ուղարկել Մոսկվայում ամերիկյան հետախուզության զեկուցագիրը։ Դրանում նշվում է, որ առաջիկա մի քանի օրերին Ռուսաստանի

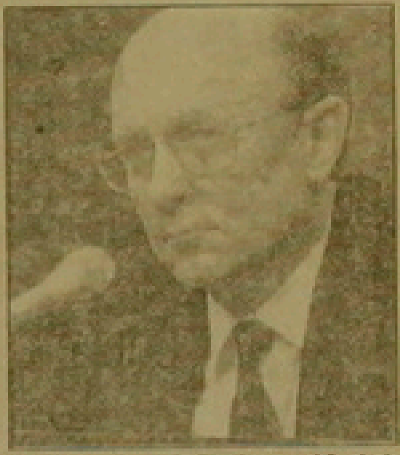

կառավարության մեջ կարող են տեղի ունենալ նշանակալի փոփոխություններ։ Թերթում ընդգծվում է, որ այդ զեկուցագիրը խիստ հակիրճ է և ձևակերպված է շատ զգուշորեն։ «Ազատություն» ռադիոկայանի դեկտեմբերի 26-ի հաղորդման համաձայն, զեկուցագրում վկայակոչվում է [illegible] աղբյուր։ Նշվում է, որ Վաշինգտոնում զեկուցագիրն ընդունել են լրջորեն և տարածել Քլինթոնի վարչակազմի բարձրաստիճան պաշտոնյաներին։ Զեկուցագրում չի ասվում, թե ինչ կարգի փոփոխություններ պետք է ակնկալել և ինչպես են դրանք իրականացվելու. սահմանադրական, թե՞ ոչ սահմանադրական միջոցներով։ Հայտնի չէ, թե արդյոք դա նախազգուշացում է առանձին ղեկավարների, օրինակ, Գրաչովի հրաժարականով կամ նախագահ Ելցինի մեկուսացմանն ուղղված գործողություններով Ռուսաստանի կառավարության վերին օղակներում նախապատրաստվող փոփոխությունների մասին։ «Զեկուցագրին ծանոթ աղբյուրներն այն համարում են զգուշավոր և վերապահումներով արված նախազգուշացում նախագահի դեմ ուղղված հնարավոր գործողությունների մասին»։

Միաժամանակ, ինչպես հաղորդում է «Սնարկը», Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների նախագահ Բիլ Քլինթոնը չորեքշաբթի երեկոյան ընդունել է ԱՄՆ-ի Կենտրոնական հետախուզական վարչության տնօրեն Ջեյմս Վուլսիի հրաժարականը։ Այս մասին հաղորդած Ռոյթեր գործակալությունը նշում է, որ ԿՀՎ-ի ղեկավարի հրաժարականը Վաշինգտոնում չընդունվեց որպես անակնկալ, քանի որ Վուլսիի ղեկավարած գերատեսչությունում բարոյական մթնոլորտը խիստ վատացել էր ԿՀՎ-ի բարձրաստիճան աշխատակից Օլդրիջ Էյմսի լրտեսական գործունեության բացահայտվելուց հետո։ Վերջինս, ինչպես հայտնի է, ձերբակալվել էր Ռուսաստանի օգտին տվյալներ հավաքած լինելու մեղադրանքով։

ՎԱՃԱՌՈՒՄ ԵՄ
Կահույք
«Ռեժանս»
հեռուստացույց
«Չայկա»,
«Պանասոնիկ»
տեսամագնիտոֆոն
«Ակաի», «Սոնի»
սառնարան
«Զիլ», «Օրսկ»
Զանգահարել՝
520937, 581991, 522656

digitised by A.R.A.R.@

Մշակույթ

Ա. Էջմիածնի մայր տաճարի կամարների տակ, երգեցիկ խմբի մեներգչուհին ինքնամոռաց կատարում է «Տէր ողորմեա», «Սուրբ-սուրբ», «Առավոտ լուսո», «Խորհուրդ խորին» արտացած երգերը, ասնցով նա հայցում էր երկնային փրկիչ պահպանել իր ժողովրդին աղետալիներից, զորություն տալ նրան շարունակելու իր հազարամյակների կյանքը, ապրելու, արարելու համար:

«Դու ծնվել ես հոգևոր երգի համար, առաջ նրան մի օր երիտասարդ արեգակն տեսնելով նրան, դա եր-

միայն մայրաքաղաքի մեծ ու փոքր համերգային դահլիճներում, ակումբներում, այլեւ դպրոցական բեմերում, գործարաններում, հիմնարկներում: Նա ցանկալի հյուր եղավ հանրապետության մյուս քաղաքներում, գյուղերում: Ամենուր բեմադրում էր նրա երգը: Այսպես ին, ինչ օրեր էին դրանք... փխրուն հոգով այդ աղջիկը, շամարախսով հիվանդ, սակայն, ինչպես ինքն էր ասում, Աստծո զորությամբ էր, որ կարողանում էր այդպես երգել, հրեշտակային ձայնով եւ անզուգական մեկնաբանությամբ նոր աշխարհներ բաց ա-

նր եւ մասնագիտական կատարումներին նրատեղին Խորեն Պալյանի հետ ունեցած համատեղ ելույթները. անհնասարելի բեմահարթակներում Խորենը եւ Լուսինեն երգում էին մեր դասականների հազվագյուտ կատարվող ստեղծագործությունները: Դա մի կարևոր շրջան էր, որտեղ Լուսինեն ամրապնդում էր իր երգացանկը, խորացնում իր կապերն ունկնդիրների հետ:

1965-ին սկսվեցին Լուսինեի արտասահմանյան շրջագայությունները: Նա եղավ եվրոպական քաղաքներում, Միացյալ Նահանգներում,

Նրա երգը տառապանքի խոր գիտակցում էր

Լրացավ Լուսինե Զախարյանի մահվան երկրորդ տարին

Երկու տարի առաջ, ճիշտ այս օրերին մահացավ հայ իրականության ամենամեծ երգչուհիներից մեկը՝ աննման Լուսինեն: Այս խոսք ժամանակներում, թվում է, երգչուհու մասին մոռացել են շատերը: Այս մտավախությամբ, մինչդեռ ժամանակ է մի հավաքելու մեծ արվեստագետի ստեղծագործական ժառանգությունը՝ հրատարակել ձայնագրերը, տեսաժապավենները, լազերային սկավառակներ, վերահրատարակել նրա մասին եղած գրականությունը եւ նյութերը, նրա ամուսին Խորեն Պալյանը ստեղծել է Լուսինե Զախարյան հիմնադրամը եւ որոշել իրենց բնակվող բնակարանը՝ Եզնիկ Կողբացի 42, բն 3, դարձնել տուն-թանգարան: Հիմնադրամի վարչության անդամներ են Տարոնիկի եւ Միրզոյի անվան մասնիշտակներ, բարձրաստիճան հոգևորականներ: Հիմնադրամի առժամանակյա հասցեն՝ Երևան 375002, Եզնիկ Կողբացի 42, բն. 3, հեռ. 53.73.94: Հաշվեհամարը՝ Երևանի Արդշինբանկ 702701: Տարադրամային հաշվեհամարը՝ 5081456:

զում ես այնպես, կարծես աղոթում ես...: Դու ծնվում ես փրկելու...»: Երիտասարդ վանականը Խորեն Պալյանն էր: Մանուկ օրերից նա մասնակցել էր եկեղեցական ծառայություններին, տարիներ ընթացքում անցել էր ավագ սարկավագների ու սադ[illegible], իսկ հետո, հոգևոր ճեմարանում ուսանելով, եր միջնադարյան հոգևոր ողջ երաժշտությունը, դարձել հետո մասնագետ հոգևոր երգի:

Երևանի կոնսերվատորիայի դասընթացը գերազանց ավարտած Լուսինե Զախարյանը երգի կատարողական արվեստին լիարժեք խորամուխ լինելու առաջ զգալով հարկի սեփական ուսուցչություն: Վանում Խորենը օգնեց նրան միջնադարյան հոգևոր գանձարանի խորերը մտնել մինչև Մեսրոպ Մաշտոց, Սահակ Պարթև, Մովսես Խորենացի, Գրիգոր Նարեկացի, Ներսես Շնորհալի, Եկմալյան, Կոմիտաս եւ հայ դասական այլ երգահաններ:

1960-ական թվականների առաջին կեսին Լուսինեն առաջ կհրով ելեց աշխարհիկ բեմերը. հաջողությունը եղավ շռայլից: Այդպիսիները, ինչպես ասում էր Պարույր Սևակը, հայտնվում են ժամանակին, երբեմն էլ ուշ-ուշ, բայց ոչ ուշացած: Այո, ասում է Խորեն Պալյանը Լուսինեի մասին խոսելիս, այդպիսի մեծերը առավել ծնվում ուշացած են, ուրեմ իրոք հայտնվում են իրենց ժամանակին, լուսավորելու, ամփոփելու իրենց ծնող ժողովրդի արվեստի անցուդարձը: Լուսինեն հայտնվեց միանգամից: Նրան ճանաչեցին եւ խանդավառվեցին առաջին իսկ ելույթից: Անկասկած նախախնամության գերագերյությամբ եղավ նրա հայտնությունը: Նա շնորհ եկավ առանձնակի իր ու ազգի վրա տարավ մեր հոգևոր երաժշտությունը:

Լուսինեի բեմ բարձրանալու առաջին տարիներին անխախտելի բեկած էր առաջացել մեր ժողովրդի մշակութային կյանքում: Քանդեցին եւ դեռ ճնշեցին արհեստական ճանապարհով մեր հոգևոր աշխարհի բոլոր կառույցները գոհություն, արվեստի բոլոր բնագավառներում, նսեմացրեցին վերածնության ամեն ազդակների տակ: Այդ եռանդի առաջիններից է եւ Լուսինե Զախարյանը: Փառքն առավ արժանի: Նա սկսեց երգել ոչ

րեց բազմահազար ունկնդիրների հոգիներում:

«Հեց Լուսինեն, ասում էր նրա մասին մեծանուն հայրապետ, կաթողիկոս Վազգեն առաջինը, իմ եւ ադամանդյա երգով, իր խավաստով, հոգով, իր անձնազոհ նվիրաբերմամբ մեր եկեղեցու ու ազգի կյանքում ծնատեղեն հանդիսացավ մի հոգևոր լուսո առավոտ»:

Լուսինեի աշխարհիկ երգերի ցանկը հետզհետե ընդարձակվում է, ծավալվում ժողովրդական երգերի կատարումները: Դեռևս կոնսերվատորիայում Լուսինեն երգում էր կոմիտասյան մշակումներից «Գարուն ա», «Կիլիկիա», «Կռունկ»: Բայց երբ սկսեց կատարել այդ երգերը բեմահարթակներում, մի առանձնակի հայտնություն եղավ ունկնդրի համար: «Այծ ծով ի ծով», «Մայրն այն իջանեն», «Հավուն հավուն», «Տիրամայր» հոգևոր երգերի մեջ Լուսինեն հայտնաբերեց այնպիսի զուգակցումներ, որ ժամանակին կարող էր ընկալվել միայն մեծ Կոմիտասի կողմից: Լուսինեն սկսեց երգել Զարեհ Սահակյանցի կամերային ճնշագործերի, Ասատրյանի երգերից, Չեխովյանի երգախմբի հետ: Իր մեկնաբանություններով նա մեծապես նպաստեց հայ երգի խարխնային նոր բացահայտումներին:

Լուսինեի երգացանկի ընկալմա-

Կանադայում, Մերձավոր Արևելքում: Լուսինեին ուղեկցում էր տաղանդավոր դաշնակահարուհի Մարինե Հարությունյանը: Ամենուրեք ընդունեց երգչուհուն մեծ ոգևորությամբ, հուզմունքով: Հայրենիքից եկած երիտասարդ երգչուհին նոր հույզերով եւ հույսերով համակեց նրանց:

Հայկական երգի տաղանդավոր մեկնաբանը նույնքան տաղանդավոր էր եվրոպական երգի կատարումների մեջ: Օտարազգի ունկնդիրները հայ երգչուհուն լսելիս հիանում էին ոչ միայն իրենց երգի ազգային հարազատ ոճը արտացոլմամբ, այլեւ ազգային լեզվի զարմանալի ճշգրիտ եւ հստակ արտաբերմամբ համարելով այն հազվագյուտ երևույթ, մանավանդ երբ երգչին անծանոթ է այդ լեզուն:

«Դուք երգեցիք այնպես, ինչպես կցանկանայի, Երևանի կոնսերվատորիայի դահլիճում Լուսինեի բրիտանական կատարումները լսելով ասաց անգլիացի հանրահայտ երգահան Բենջամին Բրիտտենը, կարծես-ես հատկապես ձեզ համար էի գրել»: 1978 թ. ամռանը Լոնդոնում մի գիտաժողովում Լուսինեն կատարեց «Պիղոսայի արիան»: Անեն Բարսեղյանը, որ մասնակցում էր այդ ելույթին, հետագայում ասաց, թե «դա ոչ թե կատարում էր, այլ դարաշրջանի մի վերապրում, որ հազվադեպ ներշնչանքը կարող է բերել: Դա տառապանքի խոր գիտակցումն էր, եւ երգը դառնում էր արդեն երաժշտությամբ զորեղացած մի աննկարագրելի հույզի ողբերգում»:

Մեծ բնավորությամբ փխրուն հոգի էր Լուսինեն, բարի, անմեն ու անչար: Անեն վանմ ժամերին աղոթում էր Տիրամոր պատկերի առջև, խորությունը խնդրում յանեցած մեղքերի համար, մեղք էր համարում երգել Աստծո տաճարում եւ դրա համար դրամ ստանալ, ունեցածից ջեռ մասը բաժին էր հանում կարիքավորներին ու աղքատներին:

Կարծես նրա մասին էր ասում Չարենցը.

Դու լույս, անչար ու չքնաղ,
Դու արդյոք մեր բոլորի փառքվել
Կրակներ անմար ու բազում
Փոխեցիր լուսավոր զամբեր...

ՍՈՒՐԵՆ [illegible],
Բանասիրության թեկնածու

ԵՐԵՎԱՆ

Համազգայինի թատրոն. «Անբան Հուռի»

Ամանորի ներկայացում փոքրերի համար ու նաեւ՝ մեծերի

Կողքիս նստած երեխան մեկ էր դիմում՝ մա, զուգարան եմ ուզում: Սա թե՝ սպասիր, էս էլ նայեմ հետո

Այն, ինչ Համազգայինի թատրոնը վերնագրել է «Անբան Հուռի» եւ ներկայացնում է իբրեւ Ամանորի ներկայացում, հեռու է միայն «Անբան Հուռի» լինելուց եւ ավանդական «հերթապահ» տոնածառային ներկայացումից: «Անցյալ տարի երեխաների համար Նոր տարվա ներկայացում չբեմադրեցինք: Այս տարի թումանյանական փառատոնին ներկայանում ենք «Անբան Հուռիով», ասում է թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար Սոս Սարգսյանը:

Հեսաւիրիր, «լռեցու միամիտ, ազնիվ զարմանքով» բեմադրված այս ներկայացումը (բեմադրությունը՝ Հրաչիկ Գասպարյանի) ստեղծվել է մոտավորապես 1,5 ամսում, հիմնականում երիտասարդ ուժերով: Սցենարը ստեղծել է Անահիտ Աղասարյանը՝ Թումանյանի համանուն հեքիաթը լրացնելով հեղինակի մեջ ծանոթ այլ ստեղծագործությունների հերոսներով, հայ բանահյուսական հարուստ շտեմարանից առած ասացվածքներով, հանելուկներով համեմելով: (Ի դեպ, բանահյուսական լրացնող, խոսս ծավալով ընտրված այս շերտը իր չափի մեջ տեղավորվում էր եւ տեղին էր: Ընդհանրապես ավելորդ չէ ասել, որ սա այն եզակի գեղեցիկ ներկայացումներից է, որի թե զգեստների հեսաւիրիր ձեւավորումը, թե օգտագործված սակավաթիվ դեկորները (նկարիչ՝ Գրետա Նալչաջյան), թե համախակի փոփոխվող լուսային էֆեկտները, երեխայի երեւակայական աշխարհի սահմանները լայնացնում էին: Ավելի ճիշտ, բեմադրությունն հենց երեխայի աչքերով էր արված:

«Այս ներկայացման վրա ավելի շատ ենք աշխատել, քան «մեծերի» համար արվածների: Ծախսերն էլ անհամեմատ շատ են կազմել՝ մոտավորապես 250 հազար դրամ: Երեխային թատրոնից կտրել չի կարելի: Այդ պատճառով էլ նաեւ տոմսի գինը ենք պահել: Փոքրերի համար խաղը պատասխանատու է կրկնակի. նրանք կեղծը շուտ են նկատում: Իսկ երբ հավատը կորցնեն, վաղվա մեր հանդիսատեսը չեն լինի», մեր զրույցում ասում է բեմադրության հեղինակ Հրաչիկ Գասպարյանը: Դերասանական անկեղծ, անբռնազբոս խաղը, որ հաճախ դահլիճի փոքրիկ հանդիսատեսի հետ երկխոսությամբ էր ուղեկցվում-շարունակվում, ոգեշնչող բարձր մակարդակ ու-

ներ: Կիրակոսի հավախական կերպարը ներկայացնող Դավիթ Հակոբյանից եւ Չարչու դերակատար Ամիրան Գալստյանից բացի (Չարչու դերում հանդես է գալիս նաեւ ուսանող Արթուր Մկրտչյանը), մնացածները նորավարտ սկսնակներ են եւ «Անբան Հուռին» նրանց հաղթահարած սկիզբն է: Թե Հերմինե Վահանյանը (Հուռի) եւ թե արդարացված միջամտություններով բեմադրությունը հագեցնող մյուս կերպարները (հարեւաններ գեղջկուհիներ, հավեր) մարմնավորող դերակատարները՝ Գոհար Ստեփանյան, Կարինե Գարսեւանյան, Ռուզան Սեւոյան, հեռու են անփորձ սկսնակի կարգավիճակից: Այս կատակերգությունը լցված է թեթեւ եւ ուրախ երաժշտությամբ (երաժշտական ձեւավորումը՝ Մարտին Վարդազարյանի), որը երգերի եւ պարային ճկուն շարժումների (բալետմայստեր՝ Նիկոլայ Շախիյան) միջոցով ավելի կենդանի ու մատչելի է դառնում հանդիսատեսի համար: Լուսազունային է ֆեյսը գեղագիտական նոտաստ իե տաղնդելուց բացի, բեմական տեսարան էր փոխում (սովորական լուսավորությամբ տան տեսարանը մուգ կապույտ գունալուսային երանգավորում ստանալով՝ ծախծուս էր դառնում եւ այլն): Ինչքան էլ որ երեխան անծանոթ լինի «Անբան Հուռին» հեքիաթի մանրամասներին, բեմադրության նորոված կերպարները, մեծի բռիչները նրա համար անընկալելի չեն, որովհետեւ իր համար էլ փոքրիկ աթոռը կարող է հեծանիվ էլ «դառնալ», երբ վրան նստածը եղաես է ուզում: Կամ ատենը ոչ ոք «չքողոկեց», որ տոնածառը զարդարվում է հավերի «ածած» բազմագույն խաղալիքներով («Ածել եմ: Էս ի՞նչ ձու եմ ածել՝ կապույտ, դեղին»: «Էս ուտելու չի, կախելու ա»):

«Անբան Հուռին» ներկայացվելու է մինչեւ հունվարի 10-ը: Բայց Հրաչիկ Գասպարյանի ասելով, այն մասնակի փոփոխություններից հետո խաղացանկային կդառնա: Մնում է ավելացնել, որ 70 դրամ արժողությամբ այս ներկայացումը տրամադրում էր իր հանդիսատեսին, ու եթե նա անեն օրվանից շատ լինի, ապա հոգնած դերասանները օրվա մեջ 2 անգամ խաղալուն կավելացնեն հայտագրում խոստացված երրորդ՝ ժամը 15-ին:

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

Բաքիոն պապը շնորհավորեց «Ազգին»

Երեկ սովորականի պես մեր խմբագրությունը հյուրաշատ էր, եւ տպավորված ու խռոված հեղինակներն ու այցելուները ջերմացնում էին մեր մթնոլորտը: Բայց ամենաանսպասելի ու հաճելի անակնկալը հետո էր գալու, երբ մենք Նոր տարվա ու նաեւ՝ մեր սիրելի թերթի այս տարվա վերջին համարի առիթով բաժակ էինք բարձրացրել, հայտնվեց Ձմեռ պապը, ում ծակտին ասոսի փոխարեն «Բաքիոն» էր գրված: «Ազգը» շոյված է նման այցելությունից եւ շնորհավորելով «Բաքիոնին», ինչպես նաեւ մեր բոլոր ընթերցողներին, ցանկանում է նրանց հաճելի անակնկալներով հարուստ օրեր, ժպիտ եւ իհարկե՝ ծաղիկներ:

ԱՆՑՈՒԴԱՐՁ

Նոր շունչ Թատերական հրապարակում

Դեկտեմբերի 31-ին Թատերական հրապարակում մեր խաղացած եղևնու տակ էլ չեն հնչի «միապաղի» ուսանողական բնույթ ստացած կոչերը: Նույնիսկ հակառակը. ազգը մտահոգված է, եւ այդ փաստը, ինչպես կասեր մեծ կոմպոզիտորը «հնարավոր չէ անտեսել»: Այնուամենայնիվ, մենք կոմպոզիտորներ չենք (նրանք այսօր Հայաստանից դուրս են), իսկ Նոր տարին բոլոր դեպքերում տոն է, ուստի եւ, ինչպես տեղեկացանք Երևանի քաղաքապետարանի մշակույթի վարչության բաժնից, Թատերական հրապարակում հունվարի 1-6-ը (ժամը 11-17-ը) նախատեսվում է անցկացնել մանկական թատերականացված հանդեսներ, որ երեխաները կհանդիպեն Ձմեռ պապի, Ձյունանուշի եւ այլ սիրված հեքիաթների հերոսների հետ: Կկազմակերպվեն տարբեր տեսակի վիկտորինա-մրցույթներ, հաղթողները կարժանանան մրցանակների:

Հուսանք միայն, որ մանուկների ուրախ ու անհոգ երեւակայությունը թույլ չի տա նրանց ռուս հեքիաթային կերպարներ ընկալել հայոց խաղաղական դիտանկյունից. մի բան, որն անշուշտ կխանգարի նրանց ծնողներին, երբ վերջիններս հյուր կլինեն գլխավոր ժողովրդական հեքիաթների խնդիր այժմեական դրվագները ամանորյա այս շառ հանդիսանքում:

Ա. Դ.

ԱԶԴԱԳԻՐ

Կամերային թատրոն

Այսօր, մինչեւ դեկտեմբերի 31-ը թատրոնը կներկայացնի «Կախարդական դարահանդես» հեքիաթ ներկայացումը:

Սկիզբը՝ 10.30, 12, 13.30, 15, 16.30

Փոքի թատրոն

Այսօր, մինչեւ հունվարի 10-ը թատրոնը կներկայացնի իր «Արքայադուստր ծնունդ դարձող մարդ» ուրախ հեքիաթը բոլորի համար:

Սկիզբը՝ 11, 12.30, 14

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ **Մարզական**

ՆՈՐ ՏԱՐԻ

Մարզական ողջույններ եւ ամանորյա շնորհավորանքներ

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՐՍԵՂՅԱՆ

Սա մեր թերթի վերջին համարն է անցնող տարում։ Խմբագրությունը մինչեւ հունվարի 9-ը ամանորյա արձակուրդների է գնում։ 1994 թվականի մրցաշրջանը լավ թե վատ, նույնպես իր հետքը թողեց Հայաստանի մարզական պատմությունում։ Եղան ուրախալի պահեր, սակայն դրանք նախորդ տարիների համեմատ շատ քիչ էին։

Ցավոք, կտրուկ, նահանջը զգալի էր, որն ինչ խոսք պայմանավորված է սոցիալ-տնտեսական մեր անմխիթար վիճակով։ Մարզիկ-մարզիչների մեծ արտահոսք շարունակվում է։ Համապատասխան հացի խնդրով արտասահման են մեկնում նաեւ մեր փորձառու մասնագետները։ Այդպիսի պայմաններում մարզական ժառանգորդություն պահպանելն անհնար է։ Կորչում են շատ մարզաձեւերի մեր բարի ավանդույթները։ Հույսի ոչ մի լույս չի երեւում։ Երե այսպես շարունակվի ապագան կհայտնվենք անմխիթար վիճակում եւ կորցրածը ետ բերելու համար երկար տարիներ են պահանջվելու։ Հույս տանենք, որ նոր մրցաշրջանում սոսկ դրական տեղաշարժեր կլինեն մեր հանրապետության մարզական կյանքում։ Համենայն դեպս լավատես լինենք, քանի որ հույսն ուժ է տալիս մարդուն։ Մնում է շնորհավորել մեր թերթի հասկացողև 7-րդ էջի ընթերցողներին, բոլոր մարզասերներին, մարզիկ-մարզիչներին, մասնագետներին, հանրապետության մարզական աշխարհի բոլոր ներկայացուցիչներին Ամանորի առթիվ։

Թող 1995 թվականը հաջողություն բերի բոլորին։ Շնորհավորանքներ եւ շնորհակալություններ մեր բոլոր Աշոտ Բոյաջյանին, Գրիգոր Ամիրզայանին, Գագիկ Հովհաննիսյանին, Դերենիկ Գևորգյանին, Հենրիկ Լիլոյանին, Աշոտ Մարտիրոսյանին, Հայկ Մուկոյանին, բոլոր նրանց, ովքեր օգնեցին, որպեսզի «Ազգի» մարզական էջը բովանդակալից լինի։ Սեղմագործական մեծ եռանդ, մարզական առողջություն եւ անձնական հաջողություններ Ձեզ հարգելի գործընկերներ։

Թող 1995 թիվը մեր ազգի համար լինի երջանկաբեր ու խաղաղ տարի։

Շնորհավոր Նոր Տարի։

ՄՐՑԱՇՐՋԱՆ

Բռնցքամարտիկները պատրաստվում են աշխարհի առաջնությանը

Նախապատրաստվելով աշխարհի առաջնությանը, որը մայիսին տեղի է ունենալու Բեռլինում, բռնցքամարտի Հայաստանի հավաքականը աշխարհի ու Եվրոպայի չեմպիոն, աշխարհի գավաթակիր Նշան Մունչյանի գլխավորությամբ հունվարի սկզբներին կմեկնի Իրան, որտեղ կմասնակցի միջազգային մրցաշարին։

Նախատեսվում է հայ բռնցքամարտիկների մասնակցությունը նաեւ հունվարի 12-17-ը Սանկտ Պետերբուրգում կայանալիք միջազգային մրցաշարին։

ՖՈՒՏԲՈԼ

Ժակ Գլասմանի Գողգոթան

Լրիվ ճշմարտությունը վտանգավոր է

ԳՐԻԳՈՐ ԱՄԻՐԶԱՅԱՆ
Վալանս, Ֆրանսիա

«Ճշմարտությունը լավ բան է, իսկ լրիվ ճշմարտությունը՝ վտանգավոր», ժողովրդական այս իմաստուն ասաց վածն այսօր հավանաբար չի հեռանում ֆրանսիացի ֆուտբոլիստ Ժակ Գլասմանի մտքից։ Ֆրանսիայի առաջին դիվիզիոնում հանդես եկած «Վալանսիեն» պրոֆեսիոնալ թիմի այս ֆուտբոլիստը առաջինը հայտնեց «Վալանսիեն»-«Օլիմպիկ» (Մարսել) խաղի հետ կապված կաշառակերությունների մասին, որոնք համաշխարհային արձագանք եւ լուրջ հետեւանքներ ունեցան թե մի շարք ֆուտբոլիստների, ֆուտբոլային պաշտոնյաների եւ թե վերոհիշյալ երկու թիմերի համար։ Մարսելի «Օլիմպիկն» անցյալ տարի նվաճելով եվրոպական երկրների չեմպիոնների գավաթն այնուամենայնիվ սկանդալի պատճառով զրկվեց չեմպիոնների գավաթի հերթական խաղարկությանը մասնակցելուց։ Միաժամանակ «Օլիմպիկին» վտարեցին Ֆրանսիայի առաջին դիվիզիոնի առաջնությունից, որը հիմա պայման է մղում կրկին ուժեղագույնների խումբ վերադառնալ։ Իր պաշտոնին ժամկետից շուտ ազատված հրաժեշտ տվեց Ֆրանսիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի նախագահը։ Այդ ամենը իրադարձություններից հետո Ժակ Գլասմանը գտնվում է իր Գողգոթան լեռան վրա (լեռ, որտեղ խաչեցին Քրիստոսին)։ Երբ «Վալանսիենն» առաջին դիվիզիոնից տեղափոխվեց 2 րդը, յուրաքանչյուր խաղի ժամանակ ֆուտբոլասերները Գլասմանի յուրաքանչյուր շարժումն ուղեկցում էին սուլոցներով, այդպիսով բողոքելով նրա ճշմարտացի լինելու համար։ Նա, որ ֆուտբոլային կեղտոտություններն ուզում էր մաքրել, դարձել է մեծ քաղաքությունների հեղինակ։ Գլասմանն ուզում էր ֆուտբոլը դարձնել մաքուր ասպարեզ, բայց ժողովուրդը նրան չհասկացավ, այլ ընդունեց որպես մի խառնակիչ, որի պատճառով Մարսելի «Օլիմպիկը» 2-րդ դիվիզիոն տեղափոխվեց։ Ֆրանսիայի առաջին դիվիզիոնից իջնելով՝ Ժակ Գլասմանը խաղում էր 2-րդ, ապա 3-րդ դիվիզիոններում, նա կարող էր լավ տեղ ունենալ առաջին դիվիզիոնում, երբ յուրաքանչյուր ֆուտբոլային աշխարհի կեղտոտ գաղտնիքները։ Այնուամենայնիվ, նա չի զղջում իր արածների համար։ Գլասմանի համար Ֆրանսիայում խաղալն այլեւս անհնարին է։ Նա վերջերս ինքնակամ «ախոր վեց»՝ մեկնելով Հնդկական օվկիանոսի Ֆրանսիային պատկանող Լա Ռեյնիոն կղզի, ուր պետք է հանդես գա իր բարեկամի մի գավառակարգ թիմում, եվրոպայից եւ լրագրողներից հեռու։ Ցավալի, ինչպես ցավալի մի իրողություն, որի պատճառով շնորհալի ֆուտբոլիստը ստիպված է վերջ տալ իր մարզական կարիերային։

Ժակ Գլասմանի խնդիրները վկայում են, որ ճշմարտությունն ասելը մինչեւ վերջ ճշմարիտ հետեւանքներ չի ունենում։ Ավաղ, կյանքն այդպիսին է։ Ճշմարտություն ասելուց զգույշ եղեք։

ՔԱՐՔԵՐ

Կոլումբիայի ֆուտբոլը հիվանդ է

ԳՐԻԳՈՐ ԱՄԻՐԶԱՅԱՆ
Վալանս, Ֆրանսիա

1994թ. հուլիսի 2-ին կոլումբիացի մի թիկնապահ Հումբերտո՝ Մունոզ անունով, գնդակահարեց Կոլումբիայի հավաքականի փորձառու խաղացող Անդրեաս Էսկոբարին, որն աշխարհի առաջնության ԱՄՆ-ի հավաքականի հետ խաղում անզգուշորեն գնդակն ուղարկեց սեփական դարպասը եւ դարձավ պարտության պատճառ։ Այս ոճրից 5 ամիս հետո էլ կոլումբիական ֆուտբոլը մնում է խավարի մեջ եւ չլուծ ժամանակաշրջան է ապրում։ Մինչ Էսկոբարի նախկին թիմում առ այսօր, մինչ խաղից առաջ մեկ րոպե լռությամբ հարգում են փաղանգցի խաղընկերոջ հիշատակը, Կոլումբիայի մարզադաշտը ֆուտբոլասերների այցելության 30 տոկոսի նահանջ արձանագրեցին որպես բողոք դատապարտելու Կոլումբիայում շարունակվող մարդասպանությունները եւ մարզադաշտում տիրող անխաթարությունը։ Ամերիկյան մասնագետների տեղեկությունների համաձայն 1993 թ. հունվարի 1-ից ի վեր Կոլումբիայում ամեն օր միջին հաշվով սպանվում է 100 անձ, Հումբերտո Մունյոզը դեռ բանտում է եւ մարդասպանների միայն 2 տոկոսն է բանտարկված։ Մյուս 98 տոկոսը պտտվում են ոճրային ազատության ճանապարհներում։ 1970 ական թվականների կեսերին թմրանյութերի խմբերը։ Նրանք սկսեցին կազմակերպել վիճակախաղեր, ազդելով խաղերի արդյունքների վրա։ Ֆուտբոլային թիկնեկն ամբողջովին անցել էր նրանց ձեռքը եւ անչափ ներածական էր։ Սկզբում այս կազմակերպություններին կմանավորներ շատ բարյացակամ էին ֆուտբոլիստների եւ մարզական աշխարհի ներկայացուցիչների նկատմամբ, բայց երբ նրանք արմատացան ֆուտբոլի մեջ եւ դարձան իշխող, իրենց վերաբերմունքը փոխեցին։ 1983-ին Կոլումբիայի արդարադատության նախարար Ռոդրիգո Լարա՝ Բոնիլյան հրաժարվեց հետաքննության ենթարկել ֆուտբոլային մաֆիոզ կազմակերպություններին։ Բայց նա սպանվեց։ Հավանաբար ոճիրը կազմակերպել էին վերոհիշյալ կազմակերպությունները։ 1989 թ. նոյեմբերին հայտնի մրցավար Ալվարո Օրտեգան նույնպես սպանվեց կարտելների ձեռքով։ Պատճառն այն էր, որ մրցավարը չէր ուզել ազդել խաղի հաշվի վրա, մի խաղ, որի համար մեծ աղյուսակն արդյունքի դեպքում վիճակահանությամբ կարելի էր միլիոններ շահել։

Կոլումբիայի ֆուտբոլը հիվանդ է։ Նա երկարատեւ բուժման կարիք ունի։

ԽՃԱՆԿԱՐ

Ֆուտբոլիստները կալանավորվեցին

Մալայզիայի 7 ֆուտբոլիստներ, որոնց թվում եւ մեկ ուզբեկստանցի խաղացող, կալանավորվեցին այն մեղադրանքով, որ երկրի առաջնությունում խաղեր են «վաճառել»։ Տարեսկզբին Մալայզիայում 10 խաղացողներ նույն պատճառով կալանավորվել էին։

Մեքսիկան 2002 թ. աշխարհի գավաթի հնարավոր կազմակերպիչներից

Ֆուտբոլի միջազգային ֆեդերացիան Ցյուրիխում հայտարարել է այն մասին, որ Մեքսիկան պաշտոնապես հայտ է ներկայացրել 2002 թ. աշխարհի առաջնությունը կազմակերպելու համար։ Արդեն 3 երկրներ՝ Ճապոնիան, Հարավային Կորեան եւ Մեքսիկան մրցավազք են սկսել ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության կազմակերպիչ դառնալու համար։ Այժմ ՖԻՖԱ-ի ներկայացուցիչները մինչեւ 1995 թ. փետրվարի 28-ը կայցելեն այդ երկրները եւ կորոշեն աշխարհի առաջնություն անցկացնելու նրանց հնարավորությունները։ Իսկ 1996 թ. հունիսին հայտնի կդառնա, թե միջազգային ֆեդերացիան ում է տալու նախապատվությունը։ Հիշեցնենք, որ Մեքսիկան 1970 եւ 1986 թթ. անցկացրել է աշխարհի առաջնություններ։

Նավրատիլովան 1995 թ. կխաղա Պրահայում

Ծագումով չեխ, ամերիկացի հանրահայտ թենիսիստուհի Մարտինա Նավրատիլովան գալիք տարվա հունիսին հանդես կգա Պրահայում կայանալիք մրցաշարում։ Այդ մասին հայտարարել է անվանի թենիսիստուհին, միաժամանակ նշելով, որ իր ելույթների կազմակերպիչը լինելու է Չեխիայի թենիսի միությունը։ Հիշեցնենք, որ նոյեմբերի 25-ին Պրահայում նշանակված մրցաշարը 37-ամյա Նավրատիլովայի մասնակցությամբ, որը հայտարարել է պրոֆեսիոնալ թենիսին հրաժեշտ տալու մասին, չկայացավ, քանի որ Չեխիայի կազմակերպիչները չկարողացան հովանավորներ գտնել։ Նավրատիլովան ստիպված էր սահմանափակվել Բրատիսլավայում տեղի ունեցած մրցաշարով։ Նավրատիլովան հիմա գտնվում է իր հայրենի Ռժեւնիցա քաղաքում, որը Չեխիայի մայրաքաղաքից հեռու չէ։ Նա ծննդյան տոներն անցկացրեց ընտանեկան շրջապատում՝ ծնողների եւ քրոջ հետ։ Ծննդյան տոների նախօրյակին Նավրատիլովան դարձավ Ռժեւնիցա քաղաքի առաջին պատվավոր քաղաքացին։ Մարտինան որոշել է Նոր տարին դիմավորել Ավստրիայի Ալպերում։

Մամուլի տեսություններից

ՍՊՈՐՏ+ԲԻԶՆԵՍ

Մարզական լրագրողը Մարսելի «Օլիմպիկի» նախագահ

Տեւական ծգձգումներից հետո Բեռնար Տապին վերջապես հրաժարվեց Մարսելի «Օլիմպիկ» թիմի նախագահի պաշտոնից, մոտ անցյալի միլիարդատեր մի անձնավորություն, որը հիմա 300 մլն. ֆրանկ պարտք ունի Ֆրանսիայի ֆինանսների նախարարությանը եւ բանկերին, այդ թվում եւ «Կրեդիտ Լիոնեին», որը խոշորագույնն է Ֆրանսիայում։ Բեռնար Տապին 5 տարի իրավունք չունի մասնակցել քաղաքական ընտրություններին։ Մարսելի «Օլիմպիկի» նախագահի ղեկն անցավ Պիեռ Կանջիոնիին։ Ծագումով կորսիկացի այս նոր նախագահը ժամանակին եղել է հեռուստատեսային մարզական ծանոթացված մեկնաբան։ Նա 1977-ին ֆրանսիական TF-1 հեռուստաալիքում հիմնադրեց «Տելե ֆուտ» հաղորդաշարը, որն առայսօր ունի նույն համբավը մարզասերների շրջանում։ Երկար տարիներ «Տելե ֆուտ» հաղորդումները վարելուց հետո Պիեռ Կանջիոնին լքեց հեռուստաալիքը եւ տեղափոխվելով La-5 հեռուստաալիքը նորից սկսեց վարել մարզական հաղորդումներ։ Բայց առողջության պատճառով հեռացավ հեռուստատեսությունից եւ մեկ տարի շարունակ թղթակցում էր ֆուտբոլային մի ամսագրի։ Նա Կորսիկայում կինոֆիլմ նկարահանեց, որը մրցանակների արժանացավ։ «Այս մարդը ծնվել է հաջողությունների համար», պնդում են նրան ծանոթները։ Պիեռ Կանջիոնին ուզում է արագորեն Մարսելի «Օլիմպիկին»՝ եվրոպական երկրների անցյալ տարվա գավաթակրին, կրկին հասցնել եվրոպական ֆուտբոլային բարձունքին։ Այսօր ամբողջ Մարսելը եւ «Օլիմպիկի» երկրպագուները հրաշք են պահանջում Կանջիոնիից։ Վերջինս այդ հրաշքը խոստանում է 1996-1997 թթ. մրցաշրջանում։ Մարսելի «Օլիմպիկի» համար սկսվում է հետ-տապիական շրջան։ Կանջիոնիական ժամանակաշրջանն արդյո՞ք կկարողանա՝ մոռացության տալ տապիական «ոսկե դարը»։ Հարցը լուրջ է եւ պատասխանները դեռ բացակայում են։ Միայն մի բան հաստատ է, այս նոր նախագահը՝ մարզական նախկին մեկնաբանը, շատ լավ գիտի մարզական աշխարհը, հավանաբար Տապիից ավելի լավ։ Եւ սա է նրա միակ ուժը, որը միաժամանակ անծանոթ է։

Գ. Ա.

Բամբիր փարում է
ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՐՍԵՂՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

Ս. ԷՋՄԻԱԾԻՆ

Աստուած մեզ ուժ կուտայ որ մենք մեզ հաւաքենք, մեր տունը շինենք

Կաթողիկոսական տեղապահ ամենապատիւ Տ. Թորգոմ արքեպիսկոպոս Մանուկեանի պատգամը նոր տարուայ առթիւ

Սկիզբը էջ 1

Փառք Աստծոյ։ Աշխարհի մէջ կան բարի հոգիներ, բարի կազմակերպութիւններ, հաստատութիւններ։ Հայ եւ ոչ հայկական։

Մեր նեղութեան օրերին պատրաստ են մեզ օգնելու։ Այսօր, եւ առաջուայ պէս, եւ մենք մեր շնորհակալութիւնը կը յայտնենք բոլորին։

Փառք Աստծոյ։ Հայ ժողովուրդը հաստատ է իր կրօնին, քրիստոնեայ ժողովրդի վրայ ամրակառչած իր հաւատքին, Հայաստանեայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցւոյ աւանդութիւններին, սրբութիւններին եւ Աւետարանի պատգամներին։

Քրիստոնէութեան ընդունումից մօտ 1700 տարիներ ողջի? տոնենք Հայաստանի մէջ։

Մեր բնանկարը բազմաբան? ամէն յար? լեռները, ձորերը, ու ջրերը? պատմութեան մէջ։

Ամենայն Հայոց Հանգուցեալ Հայրապետին Տ. Տ. Վազգէն Ա. բազմավաստակ Կաթողիկոսին, ուրին գանձ էր որ իր քրիստոնէական բարեպաշտութիւնը? հանդուրժողութիւնը, հայ հոգիին եւ հայ պատմութեան ոսկի եւ անմահութեան այս տարեթան? ... ոչ քրիստոնեական յարաբերութեան եւ մարդկութեան։

Նա կը խօսէր իր զաւակներին Լուսաւորչի լոյս հաւատքին յր խօ-

սերից եւ յօտարումայ։

Ճիշտ է որ մեր ցաւերը շատ են։ Երկրաշարժից մեր զոհուածների յիշատակը մեզի հետ է։ Տնազուրկ մնացած մեր ժողովուրդին ցաւերը մեզ կը տանջեն։ Եւ այս բոլորը ազգովին մենք պիտի տանենք։

Բայց ինչ հրաշալի խօսք է որ ծնգագին? անէն մէկը ասուր է ասել, երբ կը տեսնէք մէկը նեղութեան մէջ «Ցաւդ տանեմ»։ Հեւս չէ ասել «Ցաւդ տանեմ»։ Սակայն հայ ժողովուրդը կարող է ասել։ Կանք եւ կր ժողովուրդ ենք, պատմութիւն ունեցող, մշակոյթ, հոգեւոր շնորհներ ունեցող ժողովուրդ ենք։ Անէն տեսակ հալածանքների, նեղութիւնների մէջ ցից անցնելով մեկտեղ, ի՞նչ հոգեւոր ժառանգութիւն ունենք մեր զաւակների համար։

Եւ հաստատ ենք մնալու մեր հաւատքին մէջ, թէ բարին անխախտելի միշտ յաղթանակի։ Որեւէն յր ծախենք մենք մեր հաւատքը, որեւէ մէկ ուրիշ նեղասակով կամ պատճառով։

Աստուած մեզ ուժ կուտայ որ մենք մեզ հաւաքենք, մեր տունը շինենք։

Եւ որքան ժամանակ կը շինենք, մենք այնքան զօրաւոր կը մնանք հոգով, եւ մեր ուրախութիւնը կը շատանայ։

Աստուած մեզ շնորհէ այս, որ մենք մեր ուրախութիւնները շատցնելու մասին մտածենք։ Թող չտանք որ մեր զաւակները յար ճանապարհի մէջ

մնենք։ Առողջ ընտանիքը բոյնն է, եւ առանցն է մեր հաւաքական կեանքին։

Ամէն մէկ հայի տան մէկ եկեղեցի է, եւ պէտք է լինի։ Այդ եկեղեցին մէջ պէտք է ծնուեն, մկրտուեն, դաստիարակուեն, մեծանան մեր զաւակները, եւ գործեն։

Միայն թէ խաղաղութիւն թող լինի մեր աշխարհին եւ համայն ժողովուրդներու կեանքին մէջ։ Հայկական Եկեղեցւոյ առաւօտը ողջի գիշեր մաղթելով Աստուծոյն խնդրելով, «Զի լռեսցին պատերազմունք, դադարեսցին յարձակմունք բռնաւորաց, տիրեսցէ սէր եւ արդարութիւն ի յերկրի»։

Բարի մաղթանքներով մենք 1995 տարուան դռներն ենք, հայ քրիստոնեայի հաւատքով աղօթենք եւ խոր փափագներով, որպէսզի մեր զաւակները իրենց ծնողներին մէջ անխռով ապրին, եւ մենք մեզ չը բաժանենք իրարմէ գէթ, այլ ընդհանուրին ասենք՝ մէկն է հայրենիքը, մէկն է կաթողիկոսութիւնը, մէկն է պատմութիւնը եւ մշակոյթը, մէկն է ապագայի ամբողջ յոյսը։ Միայն մենք կարող ենք լինել կերտողը մեր ապագայի, Աստուծոյ օգնութեամբ։

Թող Աստուած օրհնէ մեր միասնութիւնը, եւ ապագայի լաւ օրերին առաջնորդէ մեր ճանապարհը։

Շնորհաւոր Նոր Տարի եւ Սուրբ Ծնունդ։

ՃԳՆԱԺ

Անկարան խնամում է Ռուսաստանի խաղաղականությունն ԱՊՀ-ում

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 29 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, [illegible]։ Չեչնիայի իրադարձությունների նկատմամբ Թուրքիայի դիրքորոշման մասին է պատմում Սամուելսոնից ստացված հաղորդումը, որը հրապարակվել է «Քրիստիան սայնս մոնիտոր» թերթում։ Հեղինակը գրում է. «Թուրքիայի կառավարության վրա ավելի ու ավելի ուժեղ ճնշում է գործադրվում, որ պեսզի նա պաշտպանի չեչեններին, ինչպես նաեւ Կովկասի մյուս մահմեդական ու թյուրքական ժողովուրդներին։ Պառլամենտականները եւ իսլամ ակտիվիստները Թուրքիայի կառավարությանը հորդորում են այն բանի համար, որ նա օգնություն չհասցնի չեչեններին եւ Չեչնիայում կատարված ներխուժումը համարում է Ռուսաստանի ներքին գործը։

Թեեւ չեչենները չեն դասվում թյուրքական ժողովուրդների թվին, նրանք թուրքերի հետ կապված են կրոնական սերտ կապերով, քանի որ թուրքերի պես նրանք էլ հիմնականում մահմեդականներ են»։ Ինչպես այսօր հայտարարել «Անկախության ձայն» ռադիոկայանը, վկայակոչելով Թուրքիայում ապրող չեչենների բազմահազարանոց խոստովանում են, որ իրենք օգնում են իրենց հայրենիքին Ռուսաստանի դեմ մղվող պայքարում։ Որոշ չեչեն կամավորներ Չեչնիա են մեկնել ռազմական գործողություններին մասնակցելու համար, հայտարարել է Կովկասի չեչենական «Բոզկուրդ» կազմակերպության ղեկավարը։ Ընդգծվում է նաեւ, որ կամավորները Չեչնիա են մեկնում անհատապես եւ սեփական նախաձեռնությամբ։

Մինչեւ օրս Թուրքիայի կառավարությունը զգուշորեն է արձագանքել Չեչնիայի իրադարձություններին։ Թեեւ Թուրքիայի կառավարությունը հետաքրքրված է վերաբերվում մեծահամար ուսանողներ Մոսկվայի քաղաքականությանը, այն համարելով ծավալապաշտական եւ Թուրքիայի շրջանային շահերին սպառնացող, նա ընդգծում է, որ հարգում է Ռուսաստանի տարածքային ամբողջականությունը, իսկ Չեչնիան Ռուսաստանի մասն է։

«Լոս Անջելես թայմս» թերթի մեկնաբան Փեթի Գոլդ բերում է Չեչնիայի հակամարտության քաղաքական ազդեցության վրա կարծիքներ նշելով փոխ ձեռքի մասին։

Հեղինակը գրում է. «Մոսկվան Չեչնիայում ոչ մի վճռական արդյունքի չի հասել։ Առանց խաղաղության երկխոսության ավելի։ Թեեւ չեչենների սակավաթիվ եւ փոքր զինված ուժերի նկատմամբ Մոսկվայի ռազմական հաղթանակը թվում է անխուսափելի, այս հակամարտության մեջ լուծման պատերազմը Երեւան արագ սահմանել է այն։

Սուսանյանական ճնշում է գործադրվել համապատասխանության վրա, որ պետք այն հեշտ կառավարության զենի։ Արդյունավետ, նրանց համապատասխանության առանձին հուսալի Չեչնիա կուտակված ներխուժման իրադարձությունները Ռուսաստանի համերաշխության համար»։

ՏԱՐԱԾՔ

Կոզիրեւը կանխորոշում է գերտերության դերը

ՄՈՍԿՎԱ, 29 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ «1995թ. Ռուսաստանի խաղաղական ուղեգիծը կլինի «կառուցողական համագործակցությունը», նշել է ՌԴ արտգործնախարար Անդրեյ Կոզիրեւը, չորեքշաբթի օրը ելույթ ունենալով ռուսական հեռուստատեսությամբ։ Իր խոսքերով, Ռուսաստանի խաղաղականությունը առաջվա նման կհիմնվի կառուցողականության եւ իրատեսության վրա։ Դա վերաբերում է ինչպես ազգային, այնպես էլ արեւմտաեվրոպական համագործակցությանը։ «Մեզ համար առաջնային նշանակության մարզերը միաժամանակ հայտնի են։ Դա ԱՊՀ-ն է, Արեւելքը, Արեւմուտքը։ Դրանք հակամարտության գոտիներն են՝ Հարավսլավիայից մինչեւ Անգոլա։ Ամենուր Ռուսաստանն ունի իր մասնակցությունը։ Սա է մեծ տերության մեր դերի իմաստը», եզրակացրել է Կոզիրեւը։

Արգենտինայից Ֆրանսիա՝ առանց այցագրի

Արգենտինան դարձավ առաջին հարավամերիկյան երկիրը, որի քաղաքացիները կարող են առանց այցագրերի այցելել Ֆրանսիա։ Ծննդյան օրերի կապակցությամբ արգենտինացիներին այդպիսի նվեր են ստացել Բուենոս Այրեսում չորեքշաբթի օրը ստորագրված միջկառավարական համաձայնագրով։ Փաստաթղթում նախատեսվում է, որ ծննդյան տոների նախօրեից՝ դեկտեմբերի 24-ից սկսած ցանկացած արգենտինացի առանց այցագրի Փարիզում եւ ֆրանսիական այլ քաղաքներում կարող է մնալ մինչեւ 90 օր։ Ֆրանսիան առայժմ միակ եվրոպական պետությունն է, որը Արգենտինային այցագիր է տրամադրել։ *ԱրմենՊրես*

ԴՈՆԻ ՌՈՍՏՈՎ

Մեղադրյալի աթոռին երկու հանցավոր խմբավորումներ

ԴՈՆԻ ՌՈՍՏՈՎ, 29 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, [illegible]։ Սկսվել է դատավարությունը այս տարվա մայիսի 6-ին Դոնի Ռոստովում 13 ամյա Լյուդա Տիտովայի առեւանգման եւ սպանության գործով, որը կազմակերպել էր շրջանի մեծ հայտնի բիզնեսմեն։ Հանցագործները իրենց զոհի դիմաց պահանջել էին 60 հազար դոլլար, որը տրամադրվել էր տեղական «Դոնի վեստ» բանկի կողմից։ Սակայն, ստանալով գումարը, նրանք նույն երեկոյան սպանել էին աղջկան եւ թաքցրել։

Միջադեպերի մասին տեղեկացվել էր ավելի ուշ հետաքննության մի հանցավոր խումբ, որը չորս դրամատներից բռնագրավել էր «Առողջ» մանկական հիվանդանոցի աշխատողների գումարը, ինչպես նաեւ վիճակախաղի մեծ գումար։ Վերջիններս ձեռնարկված մի ցուցատախտակի շնորհիվ ձերբակալվել էր թե մեկ եւ թե մյուս խումբը։ Մեղադրյալի աթոռին են հայտնվել յոթ հոգի։

Ի դեպ, դատական գործը վարում է դատավոր Լեոնիդ Ակոպյանը, որը ժամանակին մասնագիտական եզրակացություն էր ներկայացրել մոլագար մարդասպան Անդրեյ Չիկատիլոյի գործով։

Ընկերությունը կազմակերպություններին, քաղաքացիներին եւ անհատ ձեռներեցներին առաջարկում է

ԿՈՐԻԿ

· մազութ · յուղ ՄԳ-10 ·
· ատակի · սոլյարկա ·
· նավթ · բենզին ·

կանխիկ եւ փոխանցումային վճարմամբ:

■ Վառելանյութը կմատակարարվի գնորդին վճարումից հետո 4-5 օրվա ընթացքում:
■ Ընկերությունը կարող է կատարել վառելանյութի փոխադրում սեփական միջոցներով Երեւանից 50-70 կմ շառավղով, մեծ խմբաքանակների դեպքում:

Ընկերությունն առաջարկում է նաեւ տավարի միս:

Հասցեն՝ Բաղրամյան 30
Հեռախոսներ՝ 22-81-86, 22-32-79, 22-02-74:

A STYLE 58 18 41

Շնորհավորում ենք մեր ընթերցողների Ամանորը եւ Սուրբ Ծնունդը: Մեր հաջորդ՝ 1995-ի առաջին համարը լույս կտեսնի հունվարի 10-ին:

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Դ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (7.8852) 151065

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՀԱՄԼԵՏ ԳԱՍՊԱՐՅԱՆ / 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍՅԱՆ / 562863

Պատասխանատու քարտուղար
ՆԱԻՐԻ ՅԱԿՈԲՅԱՆ / 581841

Լրատվական վերլուծական
ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԹԱԴԵՎՈՍՅԱՆ
ՍՈՒՐԵՆ ԲՈՅԱԼՅԱՆ
ՌՈԶԱ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ

Թարգմանիչներ
ՊԵՏՐՈՍ ՔԵՇԻՇՅԱՆ
ՅԱԿՈԲ ՕՀԱՆՅԱՆ
ԱՐՍԵՆ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

Սփյուռք
ՌՈՒԶԱՆ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ
ԱՆԱՀԻՏ ՅՈՒՍԵՖՅԱՆ
ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

Մարզական
ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ
ԱՅՐՈՆ ԲՈՅԱՋՅԱՆ Փարիզ
ԳՐԻԳՈՐ ԱՄԻՐԽԱՆՅԱՆ Վալանս

Թղթակիցներ
ՅԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ
ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ
ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ Ստեփանակերտ
ՐԱՖՖԻ ՅԵՐՈՒՆ ԱՐԱՄ Փարիզ
ՌՈՒԲԵՆ ՅԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ Մոսկվա
ՄԻՍԱՔ ԽՈՐՈՒՅԱՆ Ջավախք
ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ Գյումրի
ՍԱՄՎԵԼ ՄԻՆԱՍՅԱՆ Վանաձոր
ՍԵՐԳԵՅ ՅԱՆՎԵՐՅԱՆ Գորիս

Սրբագրիչներ
ՆԵԼԼԻ ՄԵԼԻՔՅԱՆ
ԱՐՄԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
ԱՇՈՏ ՍԱՐԳԻՍՅԱՆ
ԿԱՐԻՆԵ ԱՐԶՈՒՄԱՆՅԱՆ
ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ

Օպերատորներ
ՍՎԵՏԼԱՆԱ ԱՅՎԱԶՅԱՆ
ԿԱՐԻՆԵ ՂԱԶԱՐՅԱՆ
ՍՎԵՏԼԱՆԱ ԱԲԱՋՅԱՆ
ԼՈՒՍԻՆԵ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ
ԼՈՒՍԻՆԵ ՍՈՒԼՅԱՆ

Տնտեսական բաժին
ՅԵՆՐԻԿ ՅԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ
ՅԱՐՈՒԹ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ
ՅԱՍՄԻԿ ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ
ԳԱՅԱՆԵ ՄԱՐՏԻՆՅԱՆ
ԽԱՉԻԿ ՊՈՂՈՍՅԱՆ
ՅԱՅՐԻԿ ՆԻԿՈՂՈՍՅԱՆ

Ոճի եւ տառադարձության
ԳՆԵԼ ԴԱԼԼԱՔՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@